

İSVİÇRE'DE SİGORTA SÖZLEŞMESİ HAKKINDA FEDERAL KANUN'DA YAPILAN (KİSMİ) REFORM ÜZERİNE BİR İNCELEME

*A STUDY ON THE (PARTIAL) REFORM OF THE FEDERAL LAW ON THE INSURANCE CONTRACT
IN SWITZERLAND*

Hakemli Makale

Neyzen Fehmi DOLAR*

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ	528
I. REFORM SÜRECİ	529
II. YENİLİKLER VE DEĞİŞİKLİKLER	532
A. Sistematik	532
B. Elektronik Ortamda Yapılan İşlemler	534
C. Kavramsal Değişiklikler	535
D. Cayma Hakkı (İsvSSK m. 2a ve 2b)	535
E. Sigorta Şirketinin Bilgilendirme Yükümlülüğü (İsvSSK m. 3 ve 3a)	539
F. Geçici Sigorta Himayesi (İsvSSK m. 9)	543
G. Geçmişe Etkili Sigorta (İsvSSK m. 10)	545
H. Sigorta Sözleşmesinin Sona Ermesi ve Fesih Hakkı	547
1. Olağan Fesih (İsvSSK m. 35a)	547
2. Olağanüstü Fesih (İsvSSK m. 35b)	549
I. Zamanaşımı (İsvSSK m. 46)	550
İ. Emredici Hükümler ve İstisnaları (İsvSSK m. 98a)	552
SONUÇ	555

DOI: 10.32957/hacettepehdf.1096908

Makalenin Geliş Tarihi: 01.04.2022

Makalenin Kabul Tarihi: 22.09.2022

* Arş. Gör., Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Ticaret Hukuku Anabilim Dalı.

E-posta: neyzenfehmidolar@anadolu.edu.tr

ORCID: 0000-0001-7319-9928

Bu makale Hacettepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi'nin araştırma ve yayım etiği kurallarına uygun olarak hazırlanmıştır.

KAYNAKÇA.....	557
---------------	-----

ÖZ

İsviçre’de sigorta hukukuna ilişkin kuralları barındıran iki temel kanun bulunmaktadır. Sigorta şirketlerinin kuruluşları, faaliyetleri ve denetimleri hakkındaki kurallar 2004 tarihli Sigorta Şirketlerinin Denetimine İlişkin Federal Kanun (İsvSDK) ile düzenlenmiştir. Sigorta sözleşmelerine ilişkin genel kurallar ise Sigorta Sözleşmesi Hakkında Federal Kanun’da (İsvSSK) yer almaktadır. 1908 tarihli İsvSSK, 1910 yılında yürürlüğe girmesinden bu yana birçok kez değişikliğe uğramasına rağmen varlığını bir asırdan beri sürdürmektedir. Kanun’un günümüz koşullarına uygun olmadığı değişik zamanlarda birçok yazar tarafından vurgulanmıştır. Son yıllarda Kanun’un değiştirilmesine yönelik birçok reform çalışması yapılmıştır. Bu çalışmalar sonucunda hazırlanan İsvSSK’da kısmi bir reform yapılmasına yönelik tasarı 19.07.2020’de yasalaşmış ve 01.01.2022 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Bu çalışmada söz konusu kısmi reform incelenmesi amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sigorta Sözleşmesi Hakkında Federal Kanun, Sigorta Sözleşmesi, Cayma Hakkı, Olağan Fesih, Büyük Rizikolar.

ABSTRACT

The rules regarding insurance law in Switzerland are regulated by two basic laws. The rules on the establishment, activities and supervision of insurance companies are regulated by the 2004 Federal Law on the Supervision of the Insurance Companies (IsvSDK). The general rules regarding insurance contracts are contained in the Federal Law on the Insurance Contracts (IsvSSK). IsvSSK, dated 1908, has been in existence for over a century, although it has undergone many changes since its entry into force in 1910. It has been emphasized by many authors at different times that the Law is not suitable for today's conditions. In recent years, many reform studies have been carried out to amend the Law. As a result of these studies, the draft for a partial reform in IsvSSK was enacted on 19.07.2020 and entered into force on 01.01.2022. In this study, it is aimed to examine the partial reform in question.

Keywords: Federal Law on the Insurance Contract, Insurance Contract, Right of Withdrawal, Ordinary Termination, Major Risks.

GİRİŞ

Sigorta hukuku, bir taraftan sigorta şirketlerinin kuruluşunu, faaliyetlerini ve denetimini, diğer taraftan sigortacı ile sigorta ettiren arasındaki sigorta sözleşmesine dayanan hukuki ilişkileri düzenleyen bir hukuk dalıdır. Ülkeler arasında farklı tercihler yapılmış olmakla birlikte sigorta hukukuna ilişkin kuralların, söz konusu ikili ayırım göz önünde bulundurularak ayrı kanunlarda yer aldığı görülmektedir. Başka bir ifadeyle sigorta şirketlerinin kuruluşu, faaliyetleri ve denetimi ile sigorta sözleşmeleri ayrı kanunlarla düzenlenmiştir¹. İsviçre’de de sigorta hukukuna ilişkin kurallar iki farklı kanunda yer almaktadır. Bunlardan ilki sigorta şirketlerinin sigortacılık faaliyetlerine ilişkin düzenlemeler içeren Sigorta Şirketlerinin Denetimine İlişkin Federal Kanun² (İsvSDK), ikincisi ise sigorta sözleşmelerini düzenleyen Sigorta Sözleşmesi Hakkında Federal Kanun³’dur (İsvSSK). Söz konusu kanunlardan bir asırdan fazla zamandan beri yürürlükte bulunan İsvSSK’nın değiştirilmesine yönelik çalışmalar yapılmış, yapılan çalışmalar neticesinde hazırlanan 2017 tarihli tasarı (kısmi reform) 2020 yılında kabul edilmiş ve 1 Ocak 2022 itibariyle yürürlüğe girmiştir.

Çalışma kapsamında ilk olarak İsvSSK’da yapılan kısmi reformun hazırlanması ve kabul edilmesi sürecine ilişkin bilgiler verilecek, daha sonra söz konusu reform kapsamında İsvSSK’da yapılan değişikliklerden bazılarına ilişkin açıklamalar yapılacaktır. Bu açıklamalar sırasında tasarının gerekçesi ile doktrinde tasarıya ilişkin ileri sürülen görüş ve değerlendirmeler paylaşılacaktır.

¹ Örneğin Türkiye’de sigorta şirketlerinin kuruluşu, faaliyetleri ve denetimi, 2007 tarihli ve 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu’nda (SK), sigorta sözleşmeleri ise 2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu’nda (TTK) düzenlenmiştir. Benzer bir durum Almanya’da da söz konusudur. Alman hukukunda, sigorta hukukuna ilişkin kanuni düzenleme olarak bir tarafta 2015 tarihli Sigorta Şirketlerinin Denetlenmesi Hakkında Kanun (AlmSDK) diğer tarafta 2007 tarihli Sigorta Sözleşmesi Kanunu (AlmSSK) bulunmaktadır.

² Bundesgesetz betreffend die Aufsicht über Versicherungsunternehmen (Versicherungsaufsichtsgesetz, VAG) vom 17. Dezember 2004 (AS 2005 5269; BBl 2003 3789).

³ Bundesgesetz über den Versicherungsvertrag (Versicherungsvertragsgesetz, VVG) vom 2. April 1908 (AS 24 719; BBl 1904 241).

I. REFORM SÜRECİ

İsviçre hukukunda sigorta sözleşmeleri konusundaki temel düzenleme 1908 tarihli Sigorta Sözleşmesi Hakkında Federal Kanun'dur (İsvSSK)⁴. İsvSSK, esas olarak sigortacılar ile müşterileri arasındaki özel sözleşme ilişkilerini ele almaktadır⁵ ve Kanun'un 01.01.1910 tarihinde yürürlüğe girmesinden bu yana bir asırdan fazla zaman geçmiştir. Bu nedenle doktrinde İsvSSK'nın artık eskidiği ve değiştirilmesi gereken bir kanun olduğu sıklıkla vurgulanmaktadır⁶. Ayrıca Kanun'un modern bir hukuki düzenlemenin gerekliliklerini içermediği ve günümüz ihtiyaçlarını karşılayamadığı da belirtilmektedir⁷.

İsvSSK, yürürlüğe girdiği 1910 yılından bu yana farklı tarihlerde birçok kez değiştirilmiştir⁸. Son yıllardaki en önemli değişiklik, İsvSDK'nın 2004 yılında tümüyle yenilenmesi sırasında yapılandır. 2006 yılında yürürlüğe giren ve İsvSSK'da da birtakım değişiklikler getiren bu Kanun'la, İsvSSK'nın tümüyle yenilenmesine kadar beklenilmesi istenmeyen bazı hususlarda değişikliğe gidilmiştir⁹. Bu kapsamda İsvSSK'nın 3'üncü maddesinde sigortacının sigorta sözleşmesinin kurulmasından önce sigorta ettireni

⁴ GAUCH, Peter, "Das Versicherungsvertragsgesetz: Alt und revisionsbedürftig!", **Zeitschrift für juristische Weiterbildung und Praxis (recht)**, 1990, Heft 1, (s. 65-78), s. 67.

⁵ MEYER, Silvan, "Finanzmarktrecht / Totalrevision VVG: Die zehn wesentlichen Neuerungen", **Chancen und Risiken rechtlicher Neuerungen 2011/2012**, (Hrsg. Daniel LENGAUER / Giordano REZZONICO) Schulthess Verlag, Zürich, 2012, (s. 75-80), s. 75.

⁶ GAUCH, 1990, s. 65; SCHNYDER, Anton K., "VVG-Revision ante portas?", **Haftung und Versicherung (HAVE)**, 2002, Heft 1, (s. 60-60), s. 60.

⁷ EISNER-KIEFER, Andrea, "Das VVG de lege ferenda - Ein Vergleich von Kommissions- und Vernehmlassungsentwurf", **Schweizerische Gesellschaft für Haftpflicht- und Versicherungsrecht - Festschrift zum fünfzigjährigen Bestehen**, (Hrsg. Stephan FUHRER), Schulthess Verlag, Zürich, 2010, (s. 105-116), s. 106-107; EISNER-KIEFER, Andrea, "Die Revisionen des Bundesgesetzes über den Versicherungsvertrag: Neues Spiel, neues Glück?", **Festschrift für Anton K. Schnyder zum 65. Geburtstag**, (Hrsg. Pascal GROLIMUND / Alfred KOLLER / Leander D. LOACKER / Wolfgang PORTMANN), Schulthess Verlag, Zürich, 2018b, (s. 769-795), s. 770; MEYER, 2012, s. 75. Uygulamada ve yargı kararlarında Kanun'un uygulanmayan veya yok sayılan hükümleri hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. FUHRER, Stephan, "Vom Umgang mit einem alten Gesetz", **Personen-Schaden-Forum 2012**, (Hrsg. Stephan WEBER) Schulthess Verlag, 2012, (s. 187-197), s. 190 vd.

⁸ BRULHART, Vincent, "Teilrevision des Versicherungsvertragsgesetzes", **Strassenverkehrsrechts-Tagung 21. Juni 2018**, (Hrsg. Thomas PROBST / Franz WERRO), Stämpfli Verlag, Bern, 2018, (s. 293-316), s. 294; EISNER-KIEFER, 2018b, s. 770.

⁹ HEISS, Helmut, "Der Vorentwurf einer 'Gesamtrevision des BG über den Versicherungsvertrag (VVG)' im Lichte der europäischen Entwicklungen", **Haftung und Versicherung (HAVE)**, 2007, Heft 3, (s. 235-252), s. 239.

bilgilendirme yükümlülüğü düzenlenmiştir. Ayrıca İsvSSK m. 3a'da sigortacının bilgilendirme yükümlülüğünü hiç veya gereği gibi yerine getirmemesi durumunda uygulanacak yaptırıma yer verilmiştir¹⁰.

2011 yılında ise Federal Konsey (*Bundesrat*) tarafından İsvSSK'nın tümüyle değiştirilerek yeni bir kanun oluşturulmasına yönelik hazırlanan tasarı¹¹ Parlamente'ye sunulmuştur. Sigortalılara makul ve gerçekleştirilebilir bir koruma sağlanmasını güvence altına almayı amaçlayan¹² bu tasarı, Mart 2013'te Parlamento tarafından reddedilmiş ve Federal Konsey'e geri gönderilmiştir¹³. Parlamento söz konusu ret kararında Federal Konsey'e İsvSSK'da kısmi değişiklik yapılması için yetki vermiştir. Parlamento, kararında ayrıca kısmi değişikliğin hangi hususlara ilişkin olması gerektiğine de açıkça yer vermiştir¹⁴. Bunun üzerine Kanun'un kısmen değiştirilmesine yönelik bir tasarı hazırlanması amacıyla bir çalışma grubu oluşturulmuştur. Federal Finans Departmanı

¹⁰ HASENBÖHLER, Franz, "Vorvertragliche Informationspflichten des Versicherungsunternehmens", **Totalrevision VVG: Ein Wurf für die nächsten 100 Jahre? Beiträge zur Tagung vom 23. November 2006**, (Hrsg. Anton K. SCHNYDER / Stephan WEBER), Schulthess Verlag, Zürich, 2006, (s. 31-38), s. 33 vd.; SCHNYDER, Anton K., "Totalrevision des schweizerischen VVG - Herausforderung und Überblick", **Totalrevision VVG: Ein Wurf für die nächsten 100 Jahre? Beiträge zur Tagung vom 23. November 2006**, (Hrsg. Anton K. SCHNYDER / Stephan WEBER), Schulthess Verlag, Zürich, 2006, (s. 13-30), s. 17; SÜSSKIND, Marcel, "Die vorvertragliche Informationspflicht des Versicherers gemäss Art. 3 des revidierten Versicherungsvertragsgesetzes", **Haftung und Versicherung (HAVE)**, 2006, Heft 1, (s. 15-25), s. 15.

¹¹ Botschaft zur Totalrevision des Versicherungsvertragsgesetzes (BBl 2011 7705). Tasarı hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. EISNER-KIEFER, 2010, s. 107 vd.; MEYER, 2012, s. 76 vd.; SCHNYDER, 2006, s. 23 vd.; STÖCKLI, Hubert, "Totalrevision VVG: Probebohrungen im Entwurf des Bundesrates", **Schweizerische Juristen-Zeitung (SJZ)**, 2012, (s. 505-513), s. 505 vd.

¹² FUHRER, Stephan, "Konsumentenschutz im VVG - Sicht der Versicherungsunternehmen", **Totalrevision VVG: Ein Wurf für die nächsten 100 Jahre? Beiträge zur Tagung vom 23. November 2006**, (Hrsg. Anton K. SCHNYDER / Stephan WEBER), Schulthess Verlag, Zürich, 2006, (s. 143-152), s. 143-148; SCHNYDER, 2006, s. 27. Mevcut reformla da bu amaca ulaşmak için atılması gereken adımların atılmadığı hususunda bkz. BIRRER-HEIMO, Prisca, "Das Versicherungsvertragsgesetz im politischen Prozess", **Haftung und Versicherung (HAVE)**, 2020, Heft 3, (s. 296-298), s. 298; FUHRER, Stephan, "Revision Versicherungsvertragsgesetz", **Haftung und Versicherung (HAVE)**, 2017, Heft 4, (s. 428-429), s. 428 vd.; HEISS, Helmut, "Aktualitäten - Privatversicherungsrecht", **Jahrbuch SGHVR 2017**, (Hrsg. Stephan FUHRER), Schulthess Verlag, Zürich, 2017, (s. 109-141), s. 111; STÖCKLI, Hubert, "VVG-Entwurf 2017: lieber keine Revision als diese", **Haftung und Versicherung (HAVE)**, 2017, Heft 4, (s. 431-435), s. 431 vd.

¹³ BIRRER-HEIMO, 2020, s. 296. Ret kararının gerekçesinin tam olarak belirli olmadığı belirtilmektedir (bkz. BRULHART, 2018, s. 295).

¹⁴ KRAUSKOPF, Frédéric, "Das Verjährungsrecht im Gesetzesentwurf der Teilrevision des VVG: auf halber Frist stehen geblieben!", **Haftung und Versicherung (HAVE)**, 2017, Heft 4, (s. 450-454), s. 450; BRULHART, 2018, s. 295-296; EISNER-KIEFER, 2018b, s. 771; HEISS, 2017, s. 110.

öncülüğünde sigorta sektörü, Tüketiciyi Koruma Vakfı, İsviçre Sigorta Birliği, Federal Finans Piyasası Denetleme Kurumu ve diğer kurumların temsilcilerinden oluşan çalışma grubu tarafından hazırlanan tasarı 2017’de Parlamentoya sunulmuştur¹⁵.

Hazırlanan tasarı Parlamentonun 2013 yılındaki ret kararında belirttiği hususlara ilişkin düzenlemeler içermektedir¹⁶. Buna göre tasarıyla ilk olarak kanun sistematığı baştan sonra ele alınmış ve birtakım değişiklikler yapılmıştır. Bunun dışında Kanun’a 2’nci maddeden sonra gelmek üzere eklenen iki yeni hükümlerle sigorta ettirene cayma hakkı getirilmiş, geçici sigorta himayesi kanuni düzenlemeye kavuşturulmuş, geçmiş etkili sigorta belli şartlar altında yeniden düzenlenmiş ve sigorta sözleşmesinden kaynaklanan taleplere ilişkin zamanaşımı süresi iki yıldan beş yıla çıkarılmıştır. Son olarak profesyonel sigorta ettirenlerin Kanun’un kapsamı dışında tutulmasına, elektronik ortamda yapılan işlemler göz önünde bulundurularak adi yazılı şekle alternatif olarak metinle ispata imkân veren diğer şekillerin de Kanun’a dâhil edilmesine ve sigorta sözleşmesinin sona ermesi bakımından olağan fesih hakkının tanınmasına yönelik düzenlemeler yapılmıştır¹⁷.

İsvSSK’nın kısmen değiştirilmesine ilişkin bu tasarı, 19.06.2020 tarihinde kabul edilmiş ve 01.01.2022 tarihinde yürürlüğe girmiştir¹⁸.

¹⁵ BIRRER-HEIMO, 2020, s. 296; FUHRER, Stephan, “Die VVG-Revision”, **Haftung und Versicherung (HAVE)**, 2020, Heft 3, (s. 295), s. 295; STÖCKLI, Hubert, “Revidiertes VVG: aufgefrischte Systematik und punktuelle Neuerungen”, **Haftung und Versicherung (HAVE)**, 2020, Heft 3, (s. 300-305), s. 300.

¹⁶ EISNER-KIEFER, 2018b, s. 771; KRAUSKOPF, 2017, s. 450.

¹⁷ BRULHART, 2018, s. 297; EISNER-KIEFER, 2018b, s. 771-772.

¹⁸ SCHMID, Markus, “Die VVG-Revision aus der Sicht der Anwaltschaft”, **Haftung und Versicherung (HAVE)**, 2020, Heft 3, (s. 305-307), s. 305; Reformun yasalaşma sürecinin on yedi yıl gibi çok uzun bir zamana yayılması doktrinde haklı olarak eleştirilmektedir (bkz. BIRRER-HEIMO, 2020, s. 296-297; BRULHART, 2018, s. 294). Hatta *Peter Böckli*, Basel Üniversitesindeki vergi hukuku dersi sırasında sarf ettiği “bir ülkenin mutluluk seviyesi yasama sürecinin hızıyla ölçülseydi İsviçre çok mutlu bir ülke olurdu” sözüyle bu durumu mizahi bir yaklaşımla dile getirmiştir (bkz. FUHRER, 2020, s. 295). Reformun hazırlanması ve kabul süreci hakkında detaylı bilgi için bkz. BIRRER-HEIMO, 2020, s. 296-297; BRULHART, 2018, s. 294 vd.; HEISS, 2017, s. 109 vd.

II. YENİLİKLER VE DEĞİŞİKLİKLER

İsvSSK’da yapılan kısmi reform çerçevesinde Kanun’a 17 yeni madde eklenmiş, 30 madde yürürlükten kaldırılmış (bunlardan 12 tanesinin yeri değiştirilmiş) ve 25 maddede ise değişiklik yapılmıştır.

A. Sistematik

Reform öncesinde İsvSSK, genel hükümler (*I. Allgemeine Bestimmungen*), zarar sigortalarına ilişkin özel hükümler (*II. Besondere Bestimmungen über die Schadensversicherung*), şahıs sigortalarına ilişkin özel hükümler (*III. Besondere Bestimmungen über die Personenversicherung*), emredici hükümler (*IV. Zwingende Bestimmungen*) ve son hükümler (*V. Schlussbestimmungen*) olmak üzere beş başlıktan oluşmaktaydı. Kanun’un 1910 yılında yürürlüğe giren ilk halinden beri mevcut olan bu sistematik, doktrinde sıkça eleştirilmesine rağmen günümüze kadar varlığını devam ettirmiştir¹⁹.

Reform sürecinde yapılan önemli değişikliklerden birisi İsvSSK’nın sistematikte gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda Kanun’un yapısı mümkün olan en az müdahaleyle okunabilirliğini ve anlaşılabilirliğini en üst düzeye çıkarmak amacıyla dikkatli bir şekilde yenilemiştir²⁰. Zira İsvSSK’da yer alan düzenlemeler, sadece sigorta alanında uzman olan kişilere değil aynı zamanda sıradan sigorta ettirenlere de yönelik olduğundan Kanun’un sıradan sigorta ettirenler tarafından da okunabilmesi ve anlaşılabilmesi önem arz etmektedir. Bu amaçla Kanun sistematiki değiştirilmiş ve önce dört kısma (*Kapitel*) ve daha sonra bu kısımlar altında bölümlere (*Abschnitt*) ayrılmıştır.

¹⁹ BRULHART, 2018, s. 298; GAUCH, 1990, s. 67 vd.

²⁰ BRULHART, 2018, s. 298; EISNER-KIEFER, 2018b, s. 772; WEBER, Stephan, “Überfällige Korrekturen im Koordinationsrecht des VVG”, **Haftung und Versicherung (HAVE)**, 2020, Heft 3, (s. 323-326), s. 324. Bu değişikliğin sıradan sigorta ettirenler bakımından Kanun’un anlaşılabilirliğini artırsa da sistematik daha basit hale gelmediği ve başlıklarda vaat edilenlerin tam olarak sunulmadığı konusunda bkz. STÖCKLI, 2020, s. 301 vd.; WEBER, Stephan, “Dringend revisionsbedürftige Systematik und Koordinationsbestimmungen des VVG - und doch nur ein halber Schritt”, **Haftung und Versicherung (HAVE)**, 2017, Heft 4, (s. 440-449), s. 443. Örneğin, sözleşmenin değiştirilmesi başlıklı bölümde yer alan sigortanın kapsamına ilişkin 33’üncü maddenin bulunduğu bölüm ile herhangi bir alakası bulunmamaktadır.

Kanun'un reform öncesindeki halinde de olduğu gibi genel hükümler (*Allgemeine Bestimmungen*) başlıklı birinci kısımda tüm sigorta sözleşmeleri bakımından geçerli olan düzenlemeler yer almaktadır (bkz. m. 1-47a)²¹. Daha iyi bir genel bakış sunulabilmesi için bu kısımda sırasıyla, sözleşmenin kurulması (*Abschluss des Vertrags*, m. 1-2b), aydınlatma yükümlülükleri (*Aufklärungspflichten*, m. 3-8), sözleşmenin içeriği ve bağlayıcılığı (*Inhalt und Verbindlichkeit des Vertrags*, m. 9-16), prim (*Prämie*, m. 19-24), sözleşmenin değiştirilmesi (*Änderung des Vertrags*, m. 28-35), sözleşmenin sona ermesi (*Beendigung des Vertrags*, m. 35a-37), rizikonun²² gerçekleşmesi (*Eintritt des befürchteten Ereignisses*, m. 38-42) ve diğer hükümler (*Weitere Bestimmungen*, m. 43-47a) başlıklı sekiz bölüm bulunmaktadır.

Beş bölüme ayrılan ikinci kısım, bazı sigorta türlerine ilişkin özel hükümleri (*Besondere Bestimmungen*) içermektedir. Bu kısımda, mal sigortası (*Sachversicherung*), sorumluluk sigortası (*Haftpflichtversicherung*), hayat sigortası (*Lebensversicherung*) ve kaza ve hastalık sigortası (*Unfall- und Krankenversicherung*) özel olarak ele alınmıştır. İkinci kısımda ayrıca koordinasyon (*Koordination*)²³ başlıklı bir bölüm de bulunmaktadır. İkinci kısım reform öncesinde Kanun'da yer alan zarar ve şahıs sigortalarına ilişkin özel düzenlemeleri içermektedir. Reform ile Kanun'un sistematüğinde esaslı bir değişiklik yapılmaksızın sadece iyileştirme yapılması çerçevesinde, doktrinde önceleri sıklıkla eleştirilen ve hatalı olduğu ileri sürülen zarar sigortası-şahıs sigortası ayrımı ortadan kaldırılmaktadır²⁴. Bunun dışında ilgili maddelerde zarar sigortaları ve meblağ sigortaları

²¹ Bu kısmın tam olarak tüm sigorta sözleşmeleri için geçerli olan hükümler barınmadığı, örneğin bu kısımda hayat sigortaları için bazı özel hükümler sevk edildiği ve bu sebeple bu kısmın bazı hükümlerinin sadece bazı sigorta türleri için geçerli olduğu görüşü için bkz. STÖCKLI, 2020, s. 301.

²² İsvSSK'da rizikoyu ifade etmek üzere “*das Risiko/die Risiken*” veya “*die Gefahr*” kavramları kullanılmış, ancak rizikonun gerçekleşmesinin ifade etmek üzere, Türkçeye korkulan olay olarak tercüme edilebilecek, “*das befürchtete Ereignis*” ifadesi tercih edilmiştir.

²³ Koordinasyon bölümünde sigorta şirketinin rücu hakkı düzenlenmiştir. Bu bölüm hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. WEBER, 2020, s. 324 vd.; WEBER, 2017, s. 446 vd.

²⁴ GAUCH, 1990, s. 67; BRULHART, 2018, s. 299; EISNER-KIEFER, 2018b, s. 773; FUHRER, Stephan, “Totalrevision VVG - zur Publikation der bundesrätlichen Botschaft”, **Haftung und Versicherung (HAVE)**, 2011, Heft 4, (s. 343-350), s. 347; WEBER, 2020, s. 323. Doktrinde bu ayrımın elma ile armudu karşılaştırmak anlamına geldiği ve sigorta hukukunda sigorta türleri bakımından yapılan sınıflandırmalardan hiçbirine uymadığı belirtilmiştir (bkz. WEBER, 2017, s. 440).

ayrımı göz önünde bulundurularak düzenleme yapılmıştır (örneğin bkz. İsvSSK m. 3, 73 ve 96).

İsvSSK'nın reform öncesi halinde de olduğu gibi emredici hükümlere (*Zwingende Bestimmungen*) yine ayrı bir başlık altında üçüncü kısımda yer verilmiştir. Bu kısımda tüm sigorta sözleşmeleri bakımından geçerli olan mutlak ve nispi emredici hükümlere ve bu hükümlerin istisnalarına, özellikle profesyonel sigorta ettirenlere ilişkin hususlar dört maddede yeniden düzenlenmiştir. Dördüncü kısım ise son hükümlerdir (*Schlussbestimmungen*).

Görüldüğü üzere yapılan değişiklikler ve düzenlemeler aracılığıyla Kanun'da sistematik açıdan daha net bir yapı oluşturulmuştur. Bunun için her ne kadar bu yolda bazı hükümlerin yerlerinin değiştirilmesi gerekse de Kanun'un okunabilirliği ve anlaşılabilirliği önemli ölçüde artmıştır.

B. Elektronik Ortamda Yapılan İşlemler

Reform ile elektronik ortamda yapılan işlemler Kanun'a dâhil edilmiştir. Bu kapsamda adi yazılı şekil dışında bir şekle izin verilerek farklı iletişim yollarının metin ile kanıtlanması imkânı getirilmiştir. Böylece Kanun'un değişik hükümlerinde birçok işlem ve beyanın "...yazılı olarak veya metinle ispata imkân sağlayan başka bir şekilde... (*schriftlich oder in einer anderen Form, die den Nachweis durch Text ermöglicht*)" yapılması mümkün hale gelmiştir²⁵. Bu şekil türünde yazılı şeklin aksine el ile imza atılmasına gerek olmadığından işlem süreci basitleşmektedir. Bu husus sigortacının bilgilendirme yükümlülüğünü metin yoluyla ispata imkân sağlayan şekilde yerine getirebileceğine ilişkin İsvSSK m. 3'ün gerekçesinde de belirtilmiştir. Buna göre yazılı şekle alternatif olarak getirilen metin yoluyla ispata imkân sağlayan şekil, yazılı şeklin aksine el ile imza atılmasını gerektirmemektedir ve faks mesajlarını, makine aracılığıyla oluşturulan mektupları, e-postaları, telgraf veya SMS yoluyla gönderilen mesajları da içermektedir²⁶.

²⁵ Bkz. İsvSSK m. 2a, 3, 3a, 4, 6, 20, 28, 35a, 35b, 44, 46b, 54, 89 ve 95.

²⁶ BBI 2017 5089, 5098.

C. Kavramsal Değişiklikler

Kısmi reform çerçevesinde İsvSSK'nın tamamında geçerli olacak şekilde bazı kavramlara dair ifadelerde değişikliğe gidilmiştir²⁷. Bu kapsamda getirilen en önemli yenilik sigortacı (*Versicherer*) ifadesinden vazgeçilmiş olmasıdır. Şöyle ki sigortacı anlam bakımından içinde şirket kelimesini de barındıran bir kavramdır. Zira sigortacılar, kişilerin maruz kaldığı rizikoların topluluğa yayılmasının öznesini oluşturduklarından ticaret şirketi şeklinde örgütlenmek durumundadırlar. Bu nedenle İsviçre'de kanun koyucu sigortacıların bu özelliğini ön plana çıkarmak amacıyla Kanun'un tamamında sigortacı yerine sigorta şirketi (*Versicherungsunternehmen*) ifadesinin tercih edilmesini uygun görmüştür²⁸. Bunun dışında güncelliğini yitirmiş bazı ifadeler, dildeki çağdaş kullanımlarıyla veya daha kısa ifadelerle (örneğin sözleşmenin temsilci vasıtasıyla akdedilmesi “*Vertragsabschlüsse durch Stellvertreter*” yerine temsil “*Stellvertretung*”) değiştirilmiştir²⁹.

D. Cayma Hakkı (İsvSSK m. 2a ve 2b)

Kısmi reform ile Kanun'a 2'nci maddeden sonra gelmek üzere iki yeni hüküm eklenmiştir. Söz konusu maddelerde tüm sigorta türleri bakımından geçerli olacak şekilde sigorta ettirene cayma hakkı tanınmıştır³⁰ (İsvSSK m. 2a ve 2b). Bu hükümlerden 2a maddesinde cayma hakkının şartları, 2b maddesinde ise cayma hakkının kullanılmasının hukuki sonuçları düzenlenmiştir. Ayrıca reform sırasında İsviçre Borçlar Kanunu'nun (İsvBK) kapıdan satış ve benzeri sözleşmeler bakımından geçerli olan cayma hakkına

²⁷ Kanun'un reform öncesi halinin dil bakımından yetersiz olduğu ve bu yetersizliğin Kanun'un anlaşılmasını zorlaştırdığı yönünde bkz. GAUCH, 1990, s. 67.

²⁸ Bu tercih esasında herhangi bir değişiklik içermemektedir (bkz. STÖCKLI, 2020, s. 300).

²⁹ EISNER-KIEFER, 2010, s. 108.

³⁰ WYSSMANN, Daniel / STREICH, Franziska, “Die Totalrevision des VVG 4. Braucht es Widerrufsrecht?”, *Haftung und Versicherung (HAVE)*, 2007, Heft 4, (s. 279-280), s. 279. Doktrinde *Eisner-Kiefer*, cayma hakkının günümüz ihtiyaçlarına gerçekten uygun olup olmadığını sorgulamaktadır. Zira yazara göre sigorta ettirene cayma hakkının tanınmasındaki temel amaç, onun aceleyle karar almasına karşı korumaktır. Ancak hem sigorta şirketinin sigorta ettireni bilgilendirmekle yükümlü olması hem de kişilerin internet üzerinden bilgi alabilme imkanının bulunması, sigorta müşterilerinin sözleşme yapmaya yönelik öneri veya kabul beyanını açıklamadan önce sigorta ürünü hakkında bilgi edinebilmesi ve piyasadaki diğer ürünlerle karşılaştırabilmesi için yeterli koşulların oluşmasını sağlamaktadır. Bu nedenle geçmişe kıyasla sözleşmenin kurulmasına ilişkin kararın aceleyle alınması riski azalmış, hatta neredeyse yok ortadan kalkmıştır. (Daha fazla bilgi için bkz. EISNER-KIEFER, 2018b, s. 778-779).

ilişkin 40a maddesinde de değişiklik yapılmış ve sigorta sözleşmeleri, bu hükmün uygulamasından istisna tutulmuştur (bkz. İsvBK m. 40a/2bis)³¹. İsvSSK m. 98'e göre her iki hüküm de nispi emredicidir. Başka bir ifade ile bu hükümler sigorta ettiren ve hak sahipleri aleyhine değiştirilemeyecektir.

İsvSSK'nın "cayma hakkı" başlıklı 2a maddesi şu şekildedir:

¹*Sigorta ettiren, sözleşme kurmaya yönelik önerisinden veya kabul beyanından yazılı olarak veya metin yoluyla ispatı mümkün kılan herhangi bir şekilde cayabilir.*

²*Cayma süresi 14 gündür ve bu süre sigorta ettirenin sözleşme kurmak amacıyla öneride bulunmasıyla veya sözleşmeyi kabul etmesiyle başlar.*

³*Sigorta ettirenin cayma beyanını cayma süresinin son gününde sigorta şirketine bildirmesi veya cayma beyanını postaya vermesi durumunda son tarihe uyulmuş olur.*

⁴*Cayma hakkı, grup şahıs sigortaları, geçici sigorta himayeleri ve bir aydan kısa süreli sigorta sözleşmeleri bakımından mevcut değildir.*

⁵*Zarar gören üçüncü kişiler, cayma hakkının kullanılmasına rağmen taleplerini iyiniyetli olarak sigorta şirketine karşı ileri sürebildikleri sürece, sigorta ettiren prim borcunu yerine getirmekle yükümlüdür ve sigorta şirketi zarar gören üçüncü kişilere karşı sözleşmenin geçersizliği ileri süremez."*

Görüldüğü üzere bu yeni hüküm ile sigorta ettirene sözleşme kurmaya yönelik irade beyanından cayabilme imkânı getirilmiştir. Hemen belirtmek gerekir ki, sigorta ettirenin cayma hakkı sadece sözleşmenin kurulması bakımından söz konusudur. Sözleşmenin kurulmasından sonra sözleşmede değişiklik yapılması halinde sigorta ettirenin İsvSSK m. 2a'dan kaynaklanan cayma hakkını kullanması mümkün değildir³². Sigorta ettiren, cayma

³¹ BIRRER-HEIMO, 2020, s. 297; HOLLIGER-HAGMANN, Eugénie, "Konsumentenschutz im neuen Privatversicherungsrecht", **Gesamtrevision des Versicherungsvertragsgesetzes: Erste Analyse der bundesrätlichen Botschaft**, (Hrsg. Anton K. SCHNYDER), Schulthess Verlag, Zürich, 2012, (s. 15-30), s. 23; PFUND, Peter, "Zustandekommen und Widerruf des Versicherungsvertrages", **Totalrevision VVG: Ein Wurf für die nächsten 100 Jahre? Beiträge zur Tagung vom 23. November 2006**, (Hrsg. Anton K. SCHNYDER / Stephan WEBER), Schulthess Verlag, Zürich, 2006, (s. 39-52), s. 45.

³² BRULHART, 2018, s. 300.

iradesini yazılı olarak beyan edebileceği gibi metin yoluyla ispatı mümkün kılan herhangi bir şekilde de ortaya koyabilir (İsvSSK m. 2a/1).

Kanun koyucu sigorta ettirenin cayma hakkını kullanabileceği süreyi on dört gün olarak belirlemiştir (İsvSSK m. 2a/2). On dört günlük cayma süresinin başlangıç anı sözleşmenin kurulmasına yönelik öneri beyanında bulunan tarafa göre değişmektedir. Gerçekten de İsvSSK m. 2a/2 uyarınca, sigorta sözleşmesi sigorta ettirenin önerisinin sigorta şirketi tarafından kabul edilmesiyle kurulmuşsa sigorta ettirenin cayma hakkını kullanabileceği on dört günlük süre sigorta ettirenin sözleşme kurmaya yönelik önerisini sigorta şirketine bildirdiği andan itibaren başlayacaktır. Buna karşılık sigorta ettirenin sigortacıdan gelen öneriyi kabul etmesiyle sözleşme kurulmuşsa, cayma süresi sigorta ettirenin öneriyi kabul etmesiyle başlayacaktır.

Hemen belirtmek gerekir ki cayma süresinin başlangıç anı, esasen sigorta şirketinin İsvSSK m. 3/1-h uyarınca cayma hakkına ilişkin bilgilendirme yapmış olmasıyla bağlantılı değildir. Başka bir ifadeyle sigorta şirketinin cayma hakkına ilişkin bilgilendirme yükümlülüğünü hiç veya gereği gibi yerine getirmemesinin, sigorta ettirenin İsvSSK m. 2a/2'den kaynaklanan on dört günlük cayma hakkının başlangıç anına herhangi bir etkisi bulunmamaktadır. Çünkü İsvSSK m. 3a/1 uyarınca sigortacının bilgilendirme yükümlülüğünü ihlal etmesi halinde sigorta ettiren sözleşmeyi feshetme imkânına sahiptir³³.

Sigorta ettirenin cayma hakkını kullanabilmesi için bu yöndeki iradesini on dört gün içinde sigorta şirketine bildirmesi veya postaya vermesi yeterlidir. Başka bir ifadeyle sigorta ettiren cayma beyanını on dört günlük sürenin son gününde sigorta şirketine bildirmişse veya postaya vermişse, cayma hakkını süresi içinde kullanmış sayılacaktır (İsvSSK m. 2a/3).

³³ *Stöckli*, bu durumu eleştirmektedir. Yazar, cayma hakkına ilişkin bilgilendirme yükümlülüğünün ihlal edilmesi halinde sigorta ettirenin cayma hakkını kaybetmemesi gerektiğini savunmaktadır (bkz. *STÖCKLI*, 2017, s. 423). *Brulhart* ise, uzun süreye yayılan bir sözleşmeden cayılmasının çeşitli pratik ve hukuki sorunlara neden olabileceği gerçeğinin gözden kaçırılmaması gerektiğini ileri sürerek yazara katılmadığını belirtmektedir (bkz. *BRULHART*, 2018, s. 300).

Sigorta ettiren, kural olarak tüm sigorta sözleşmesi türleri bakımından cayma hakkına sahiptir³⁴. Ancak grup şahıs sigortalarında, geçici sigorta himayelerinde ve bir aydan kısa süreli sigorta sözleşmelerinde sigorta ettirenin cayma hakkı söz konusu değildir³⁵ (bkz. İsvSSK m. 2a/4). Grup sigorta sözleşmelerinde cayma hakkına izin verilmemesinin esas nedeni, sigorta ettirenin (işverenin) cayma hakkını kullanması ihtimaline karşı sigortadan faydalananların (çalışanların) korunması, başka bir ifadeyle sigortadan faydalananların menfaatlerinin cayma nedeniyle tehlikeye girmesinin istenmemesidir³⁶. Geçici sigorta himayelerinin genellikle kısa süreli olması, bunlar bakımından cayma hakkının getirilmesine engel oluşturmaktadır³⁷.

Sigorta ettirenin cayma hakkını kullanmasının zarar gören üçüncü kişilere etkisi ayrıca düzenlenmiştir. Buna göre sigorta ettirenin cayma hakkını kullanmasına rağmen sigorta şirketine karşı taleplerini iyiniyetli olarak ileri sürebilen zarar gören üçüncü kişiler bakımından sigorta sözleşmesi geçerliliğine koruyacaktır. Bu durumda sigorta şirketi zarar gören üçüncü kişilere karşı sözleşmenin geçersiz hale geldiğini ileri süremeyeceği gibi sigorta ettirenin de prim ödeme borcu devam edecektir (m. 2a/5).

Cayma hakkına ilişkin Kanun'a eklenen ikinci yeni hüküm "*caymanın sonuçları*" başlıklı İsvSSK 2b maddesidir. Bu hükümde sigorta ettirenin İsvSSK m. 2a'da düzenlenen cayma hakkını kullanmasının mevcut sigorta sözleşmesine etkisi düzenlenmektedir. Buna göre:

"¹Cayma, sigorta ettirenin sözleşme kurmaya yönelik öneri veya kabul beyanının baştan itibaren geçersiz olmasına neden olur. Birim bağlantılı³⁸ hayat sigortalarında, cayma anında geçerli olan değer geri ödenmesi gerekir.

²Taraflar, ifa edilmiş edimleri geri vermek zorundadır.

³⁴ BRULHART, 2018, s. 300.

³⁵ BRULHART, 2018, s. 300; WYSSMANN / STREICH, 2007, s. 279.

³⁶ PFUND, 2006, s. 47.

³⁷ PFUND, 2006, s. 47.

³⁸ İngilizce karşılığı "*unit-linked life insurance*" olan "*anteilgebundene Lebensversicherung*" Türkçeye birim bağlantılı hayat sigortası olarak çevrilmiştir.

³*Sigorta ettirenin sigorta şirketine karşı herhangi bir tazminat borcu yoktur. Hakkaniyetin gerektirmesi halinde sigorta ettiren, sigorta şirketinin sözleşmenin kurulmasına ilişkin iyiniyetle yaptığı özel araştırma masraflarını kısmen veya tamamen geri ödemek zorundadır.”*

Yeni 2b maddesi, caymanın sonuçlarını düzenleyen yarı emredici bir hükümdür (bkz. İsvSSK m. 98). Sözleşme kurmaya yönelik irade beyanından cayan kişi sözleşmeden doğan herhangi bir edimin ifasını talep edemez. Çünkü caymanın hukuki sonuçları *ex tunc* olarak ortaya çıkar³⁹. Başka bir ifadeyle cayma ile sigorta ettirenin sözleşme kurmaya yönelik öneri veya kabul beyanı baştan itibaren geçersizdir (İsvSSK m. 2b/1). Bu nedenle eğer varsa hâlihazırda yerine getirilmiş olan edimlerin de iade edilmesini gerekir (İsvSSK m. 2b/2)⁴⁰.

Sigorta ettirenin cayma hakkını kullanması halinde kural olarak sigorta şirketine karşı herhangi bir tazminat borcu bulunmamaktadır⁴¹. Zira aksine bir durum cayma hakkının amacına ve ruhuna aykırılık teşkil eder. Ancak sigorta şirketinin sözleşmenin kurulması sırasında iyiniyetli olarak yaptığı özel araştırmalara ilişkin masrafların tamamının veya bir kısmının, hakkaniyetin gerektirdiği ölçüde sigorta ettiren tarafından karşılanması zorunludur (İsvSSK m. 2b/3)⁴². Söz konusu özel araştırmalardan sigorta şirketinin sözleşmenin akdedilmesine ilişkin yaptığı ücretli tıbbi veya teknik araştırmaları anlamak gerekir.

E. Sigorta Şirketinin Bilgilendirme Yükümlülüğü (İsvSSK m. 3 ve 3a)

Reform kapsamında Kanun'un bilgilendirme yükümlüğünü düzenleyen m. 3 ve 3a hükümlerinde de birtakım değişiklikler yapılmıştır.

Önceki düzenlemede sigorta şirketinin, kimliği ve sözleşmenin önemli noktaları hakkında sigorta ettireni açıkça ve anlaşılır şekilde bilgilendirmekle yükümlü olduğu belirtilmiştir (İsvSSK m. 3). Burada amaçlanan, sigorta sözleşmenin niteliği gereği

³⁹ BRULHART, 2018, s. 300.

⁴⁰ PFUND, 2006, s. 48.

⁴¹ BRULHART, 2018, s. 300.

⁴² Hükümün dördüncü fıkrasındaki istisnaya ilişkin ayrıntılı bilgi için bkz. PFUND, 2006, s. 48.

tarafların karşılıklı ve birbirine uygun gerçek irade beyanlarına dayanmasıdır⁴³. Nispi emredici nitelikte olan⁴⁴ söz konusu hükümde sigorta şirketinin bilgilendirme kapsamında aktarması gereken sözleşme içeriğine dair bazı hususlar sınırlı şekilde sayılmıştır⁴⁵. Bunlar⁴⁶;

- Sigortalanan riziko,
- Sigorta teminatının kapsamı,
- Ödenmesi gereken prim ve sigorta ettirenin diğer yükümlülükleri,
- Sözleşmenin süresi ve sona ermesi,
- Artık kalan miktarın tespitine ve iştirakine ilişkin hesaplama ve paylaşım esasları ve yöntemleri,
- Geri alım ve dönüştürme değerleri ve
- Verilerin toplanmasının amacı ve türü de dahil kişisel verilerin işlenmesine ve ayrıca veri alıcısına ve verilerin saklanmasına ilişkin bilgilerdir.

Reform çerçevesinde ilk olarak sigorta şirketinin bilgilendirme yükümlülüğünde bazı değişiklikler yapılmıştır. Bu doğrultuda öncelikle sigorta şirketinin sunması gereken bilgilerin kapsamı genişletilmiştir⁴⁷ (bkz. İsvSSK m. 3). Böylece tarafların sigorta sözleşmesinden doğan hak ve yükümlülüklerine ilişkin şeffaflığın daha da artırılması amaçlanmaktadır. Hükümde yer alan ve bilgilendirme yükümlülüğü kapsamında aktarılması gereken bilgiler yine sınırlı sayıdadır⁴⁸.

İsvSSK m. 3/1-b hükmüne, sigorta şirketi tarafından sigorta teminatının yanı sıra, akdedilen sigorta sözleşmesi çerçevesinde bir meblağ sigortasının mı yoksa bir zarar

⁴³ Düzenlemenin getiriliş amaçları hakkında detaylı bilgi için bkz. SÜSSKIND, 2006, s. 15-16.

⁴⁴ SÜSSKIND, 2006, s. 25.

⁴⁵ Doktrinde *Süsskind*, İsvSSK m.3/1'in birinci cümlesinde genel kurala yer verildiğini, kanun koyucunun ikinci cümlede çok önemli gördüğü hususları saydığını, sigorta şirketinin maddede sayılanlar dışında aktarması gereken bilgiler olduğunu ve bu nedenle ikinci cümlede yapılan sayımın sınırlı sayıda olmadığı görüşündedir (bkz. SÜSSKIND, 2006, s. 20).

⁴⁶ Detaylı bilgi için bkz. HASENBÖHLER, 2006, s. 34-35; SÜSSKIND, 2006, s. 17-19.

⁴⁷ BRULHART, 2018, s. 301.

⁴⁸ HOLLIGER-HAGMANN, 2012, s. 20.

sigortasının mı söz konusu olduğu hakkında da bilgilendirme yapılması gerektiği eklenmiştir⁴⁹. Zira uygulamada kurulan bir sigorta sözleşmesinde bir zarar sigortasının mı yoksa bir meblağ sigortasının mı kararlaştırıldığı hususundaki tartışmalar sözleşme tarafları arasında nadiren karşılaşılan bir durum değildir⁵⁰. Bu ayrım sigorta ettiren için büyük önem taşımaktadır. Çünkü meblağ sigortalarında sigortacı, ödemesi gereken bedelden genellikle diğer taleplerle birlikte kümülatif şekilde sorumluyken (bkz. İsvSSK m. 96), zarar sigortalarında üçüncü kişilere karşı olan tazminat talepleri sigorta tazminatından mahsup edilmektedir (İsvSSK m. 95c)⁵¹. Sigorta tazminatının/bedelinin kapsamı sigorta ettiren için olduğu kadar sigorta şirketi için de sözleşmenin merkez noktasıdır⁵². Çünkü primin belirlenmesinde sigorta tazminatının/bedelinin bir araya gelmesi veya mahsup edilmesi dikkate alınmalıdır. Aksi takdirde sigorta teminatının hesaplanmasında zorluklar yaşanabilir⁵³. Bununla birlikte uygulamada sigorta tazminatının/bedelinin zarar veya meblağ sigortasına göre ayrılmasının zor olduğu görülmektedir⁵⁴. Bu sebeple ortaya çıkan uyuşmazlıklar genellikle dava yoluyla çözülmektedir⁵⁵. İşte eğer sigorta şirketinin ediminin niteliğinin sözleşmenin yapılmasından önce açıklığa kavuşturulursa hem sigorta ettiren hem de sigorta şirketi açısından son derece yorucu olan bu tür davaların kolayca önüne geçmek mümkün olacaktır⁵⁶. Esasen, reform öncesinde yürürlükte olan ve sigorta şirketini sigorta korumasının kapsamı hakkında sigorta ettireni bilgilendirmekle yükümlü kılan hükümden sigorta şirketinin ediminin niteliği hakkında da bilgi vermesi gerektiği sonucuna ulaşılmaktaydı⁵⁷. Bu nedenle değişiklikle ulaşılmak istenen esas amaç, sigorta

⁴⁹ Getirilen bu düzenlemenin özellikle bir kaza sigortası türü olan yolcu sigortaları (*Insassenversicherung*) için önem arz ettiği hususunda bkz. FUHRER, Stephan, "Anmerkungen zu ausgewählten privatversicherungsrechtlichen Themen aus dem Jahr 2016", **Jahrbuch zum Strassenverkehrsrecht 2017**, (Hrsg. René SCHAFFHAUSER), Dike Verlag, Zürich, 2017, (s. 61-71), s. 62.

⁵⁰ BGer, Urteil vom 07.01.2016, 4A_521/2015; BGer, Urteil vom 25.06.2015, 4A_38/2015.

⁵¹ EISNER-KIEFER, **2018b**, s. 776.

⁵² EISNER-KIEFER, **2018b**, s. 776.

⁵³ EISNER-KIEFER, **2018b**, s. 776.

⁵⁴ EISNER-KIEFER, **2018b**, s. 777; WEBER, 2017, s. 445.

⁵⁵ BGer, Urteil vom 07.01.2016, 4A_521/2015; BGer, Urteil vom 25.06.2015, 4A_38/2015.

⁵⁶ EISNER-KIEFER, **2018b**, s. 777.

⁵⁷ HOLLIGER-HAGMANN, **2012**, s. 20; EISNER-KIEFER, **2018b**, s. 777.

şirketi tarafından sigorta korumasının kapsamıyla birlikte bir zarar sigortasının mı yoksa bir meblağ sigortasının mı söz konusu olduğu hakkında da bilgilendirme yapılmasının şüpheye yer vermeyecek şekilde düzenlenmesidir⁵⁸. Zira reform ile yapılan şey, bilgilendirme yükümlülüğünün kapsamına yeni bir gereklilik dahil etmek değil, aksine daha çok mevcut hükmün içeriğinin açıklanmasıdır.

Reform ile Kanun'a eklenen cayma hakkı (İsvSSK m. 2a-2b) da bilgilendirmenin kapsamına alınmıştır (İsvSSK m. 3/1-h)⁵⁹. Buna göre sigorta şirketi caymanın şekli ve süresi hakkında sigorta ettireni bilgilendirmekle yükümlüdür. Sigorta şirketi zararın ihbarı konusunda bir süre belirlemişse (bkz. İsvSSK m. 38/1) sigorta ettireni sözleşmenin kurulmasından önce bu konuda bilgilendirmelidir (İsvSSK m. 3/1-i).

Sigorta şirketi sigorta ettirene sigorta korumasının geçerlilik süresi hakkında bilgi vermekle yükümlüdür. Bu kapsamda korumanın sözleşmenin sonra ermesinden sonra da devam edip etmeyeceği veya ederse ne ölçüde devam edeceği hususunda her iki taraf bakımından da belirsizlik bulunmamalıdır (İsvSSK m. 3/1-j).

Reform kapsamında hükmün üçüncü fıkrası tamamen değiştirilmiş ve uygulama alanı net biçimde ifade edilmiştir. Zira doktrinde ve uygulamada önceki düzenlemenin lafzına göre hükmün motorlu taşıt mali sorumluluk sigortalarını, özel sorumluluk sigortalarını ve ailelere yönelik ev eşyası sigortalarını da kapsadığı ve sigorta şirketinin bilgilendirme yükümlülüğünün grup şahıs sigortalarında hak sahibi sigortalılara (işçilere) karşı olduğu ifade edilmiştir⁶⁰. Reformla birlikte bu durum düzeltilmeye çalışılmıştır. İsvSSK m. 3/3'e göre, "[ç]alışanlarını korumak için grup şahıs sigortası yaptıran işveren, çalışanlarını sözleşmenin esas içeriği, değişiklikler ve sona ermesi hakkında yazılı veya metin yoluyla ispatı mümkün kılan başka bir şekilde bilgilendirmekle yükümlüdür. Bunun için gerekli belgeler sigorta şirketi tarafından işverene sağlanır.". Böylece İsvSSK m. 3/3'te sigorta şirketinin bilgilendirme yükümlülüğünün sigorta

⁵⁸ EISNER-KIEFER, 2018b, s. 777.

⁵⁹ HOLLIGER-HAGMANN, 2012, s. 20.

⁶⁰ Bu durum özellikle sigortalı grubunun sürekli değiştiği yolculara yönelik kaza ve motorlu taşıt sorumluluk sigortalarında 3'üncü fıkranın uygulanmasını imkânsız hale getirmekteydi. Bkz. SÜSSKIND, 2006, s. 24.

ettirene (işverene) karşı olduğu açıkça düzenlenmiştir. Ayrıca hüküm artık sadece işletme çerçevesinde akdedilen grup şahıs sigortaları hakkındadır. Başka bir ifadeyle daha önce sigortacının grup sigortalarında hak sahibi sigortalıları bilgilendirme yükümlülüğü kaldırılarak işvereni bilgilendirme yükümlülüğü getirilmiştir. Eğer işveren grup şahıs sigortası yaptırmışsa işçilerini bilgilendirmekle yükümlüdür. Mesleki veya işletme sorumluluk sigortaları ile motorlu taşıt mali sorumluluk sigortalarında işverenin bilgilendirme yükümlülüğü mevcut değildir⁶¹.

Bilgilendirme yükümlülüğüne ilişkin düzenlemelerde yapılan ikinci değişiklik, yükümlülüğünün gereği gibi yerine getirilmemesi halinde sigorta ettirene tanınan fesih hakkı süresinin üst sınırının artırılmasıdır. Şöyle ki sigortacının İsvSSK m. 3'Te düzenlenen bilgilendirme yükümlülüğünü ihlal etmesi halinde sigorta ettiren sözleşmeyi feshetme hakkına sahiptir⁶². Sigorta ettirenin söz konusu fesih hakkını, bilgilendirme yükümlülüğünün ihlal edildiğini ve 3'üncü madde uyarınca kendisine aktarılması gereken bilgileri öğrendiği andan itibaren dört hafta, her halükârda yükümlülüğünün ihlal edilmesinden itibaren iki yıl sonra sona ermektedir (İsvSSK m. 3a/2). Görüldüğü üzere fesih hakkının kullanılabilmesi azami süre bir yıldan iki yıla çıkarılmıştır. Buradaki iki yıllık süre fesih hakkına ilişkin azami süre olup, sigorta ettirenin bilgilendirme yükümlülüğünün ihlal edildiğini öğrenmesinden bağımsızdır⁶³.

F. Geçici Sigorta Himayesi (İsvSSK m. 9)

Reform ile Kanun'un "*sigorta sözleşmesinin geçersizliği*" başlıklı 9'uncu maddesi başlığıyla birlikte tamamen değiştirilmiştir. Bu kapsamda sigorta sözleşmesinin yapılması sırasında rizikonun mevcut olmaması veya meydana gelmiş olması halinde geçersiz olacağına ilişkin hüküm Kanun'dan çıkartılmış, onun yerine uygulamada uzun süreden beri var olan geçici sigorta himayesi (*vorläufige Deckungszusage*) kanuni düzenlemeye kavuşmuştur⁶⁴.

⁶¹ LANDOLT, Hardy, "Haftpflichtversicherung", **Haftung und Versicherung (HAVE)**, 2017, Heft 4, (s. 458-460), s. 458-459.

⁶² HASENBÖHLER, 2006, s. 38.

⁶³ HEISS, 2019, s. 131.

⁶⁴ FUHRER, 2011, s. 345.

Geçici sigorta himayesi, sigorta ettiren nihai sigorta sözleşmesinin kurulmasından önce bir sigorta teminatı elde etmesine imkân tanımaktadır. Böylece sigorta ettiren sözleşmenin kurulmasından önceki müzakere aşamasında ortaya çıkabilecek teminat eksikliklerini giderebilmektedir.

Geçici sigorta himayesi, İsvSSK’da düzenlenen bağımsız bir sigorta sözleşmesidir. Uygulamada sıkça karşılaşılmamasına rağmen şimdiye kadar kanuni bir düzenlemeye sahip olmayan geçici sigorta himayesi, İsvSSK’nın nispi emredici nitelikteki m. 9 hükmüyle düzenlenmiştir⁶⁵.

İsvSSK’nın tamamen değiştirilen “geçici sigorta himayesi” başlıklı 9’uncu maddesi şu şekildedir:

“¹Geçici sigorta himayesinin bulunması durumunda sigorta şirketinin edim yükümlülüğünün doğması için, sigortalanan rizikoların ve geçici sigorta teminatının kapsamının belirlenebilir olması yeterlidir. Buna uygun olarak sigorta şirketinin bilgilendirme yükümlülüğü de azalır.

²Kararlaştırıldığı veya alışılageldiği sürece bir prim ödenmelidir.

³Süre belirlenmemiş geçici sigorta himayesi 14 günlük bir ihbar süresine uymak koşuluyla her zaman feshedilebilir. Geçici sigorta himayesi her halükârda mevcut veya başka bir sigorta şirketiyle nihai sözleşmenin yapılması ile sona erer.

⁴Geçici sigorta himayesi sigorta şirketi tarafından yazılı olarak teyit etmelidir.”

Geçici sigorta himayesi her zaman asıl sözleşme göz önünde bulundurularak kurulmaktadır. Hemen belirtmek gerekir ki, geçici sigorta himayesine ilişkin sözleşme herhangi bir geçerlilik şartına tabi değildir. Ancak İsvSSK m. 9/4 uyarınca sigorta şirketi tarafından yazılı olarak teyit edilmek zorundadır.

İsvSSK m. 1/1’de, hızlı ve kolay sonuç elde etmeye yönelik pratik ihtiyaçlar göz önünde bulundurularak, sigortalanan rizikonun ve sigorta teminatının kapsamının belirlenebilir olmasının sigorta şirketinin edim yükümlülüğünün doğması için yeterli olduğu düzenlenmiştir. Rizikonun ve teminatın kapsamının sübjektif olarak

⁶⁵ BRULHART, 2018, s. 301.

belirlenebilirliğin sınırını İsviçre Medeni Kanun'u (ZGB) m. 27 oluşturmaktadır. Bununla bağlantılı olarak sigorta şirketinin sözleşme öncesi bilgilendirme yükümlülüğü de mantık gereği sadece bu durumla sınırlıdır. Ayrıca kurulacak nihai sözleşmenin sigorta genel şartları, ancak mutabık kalındığı takdirde geçici sigorta himayesine ilişkin sözleşmenin bir parçası haline gelebilecektir.

İkinci fıkraya göre geçici sigorta himayesinde prim ödeme borcunun doğabilmesi için ya tarafların bu konuda anlaşması ya da prim ödenmesinin alışılacağı olması gerekmektedir.

Geçici sigorta himayesinde taraflar sözleşme süresini açıkça belirlemek zorunda değildir. Herhangi bir sürenin belirlenmemesi durumunda on dört günlük ihbar süresine uymak şartıyla taraflardan her biri sözleşmeyi feshetme imkânına sahiptir. Bunun dışında Kanun'da geçici sigorta himayesine ilişkin sözleşmenin, aynı veya farklı sigorta şirketiyle yapılıp yapılmadığına bakılmaksızın nihai sigorta sözleşmesinin kurulmasıyla birlikte sona ereceği öngörülmüştür (İsvSSK m. 9/3). Aynı sonuç, nihai sözleşmenin kurulmasına yönelik önerinin reddedilmesi durumunda da geçerli olacaktır⁶⁶.

G. Geçmişe Etkili Sigorta (İsvSSK m. 10)

Sigorta sözleşmesi kural olarak geleceğe yönelik etki göstermektedir. Çünkü esasen sigorta sözleşmesiyle, sözleşmenin kurulmasından, daha doğrusu geçerlilik kazanmasından sonra meydana gelebilecek olaylar için teminat sağlanması amaçlanmaktadır⁶⁷.

İsvSSK m. 9'un önceki halinde, sigorta sözleşmesinin geçmişe etkili olacak şekilde yapılamayacağını öngörmekteydi⁶⁸. Mutlak emredici nitelikte olan bu hükme göre sigorta

⁶⁶ BRULHART, 2018, s. 301.

⁶⁷ WALTER, Hans Peter, "Rückwärtsversicherung und Unmöglichkeit des Versicherungsfalles", **Totalrevision VVG: Ein Wurf für die nächsten 100 Jahre? Beiträge zur Tagung vom 23. November 2006**, (Hrsg. Anton K. SCHNYDER / Stephan WEBER), Schulthess Verlag, Zürich, 2006, (s. 53-70), s. 53.

⁶⁸ İsvSSK m. 10'da, 9'uncu maddesinin istisnası olarak, taşıma ve yurtdışında bulunan mallara ilişkin yangın sigortası sözleşmelerinin geçmişe etkili olacak şekilde düzenlenebileceği öngörülmüştür (bkz. İsvSSK m. 10).

sözleşmesinin kurulduğu anda riziko çoktan gerçekleşmişse sözleşme geçersiz sayılıyordu⁶⁹. Bu nedenle sigorta sözleşmesiyle teminat altına alınan rizikonun geleceğe yönelik olması gerekiyordu. Bununla birlikte bazı durumlarda kişilerin geçmişe yönelik sigorta teminatına ihtiyaç duymaları mümkündür⁷⁰. Uygulamada bu ihtiyacın giderilmesi amacıyla sigorta korumasının sigorta sözleşmesinin kurulmasından önceki bir zamandan itibaren başlamasının kararlaştırıldığı (geçmişe etkili sigorta) görülmektedir⁷¹. Bu durum farklı gerekçelerle yargı kararlarıyla da kabul edilmiştir⁷².

Reform kapsamında geçmişe etkili sigorta sözleşmesi kurulmasını yasaklayan İsvSSK m. 9 hükmü yürürlükten kaldırılmış ve uygulamada sıklıkla başvuru alan geçmişe etkili sigorta belirli koşullara bağlı olarak 10'uncu maddede yeniden düzenlenmiştir⁷³. Buna göre;

“¹Sigortalı olabilir bir menfaatin bulunması şartıyla sözleşmenin sonuçları, kurulmasından önceki bir zamana kadar geri çekilebilir.

²Ancak rizikonun gerçekleştiği sigorta ettiren veya sigortalı tarafından biliniyorsa veya bilmesi gerekiyorsa sözleşme geçersizdir.”

Görüldüğü üzere yeni düzenlemenin ikinci fıkrasına göre, geçmişe etkili sigorta sözleşmesi, rizikonun sözleşmenin kurulmasından önce gerçekleştiğinin sadece sigorta ettiren veya sigortalı tarafından bilinmesi veya bilinmesinin gerekmesi durumunda geçersiz sayılacaktır⁷⁴. Bu sayede özellikle önceden var olan hastalıkların sigortalı olabilmesi mümkün hale gelmiştir⁷⁵.

⁶⁹ WALTER, 2006, s. 54.

⁷⁰ LANDOLT, 2017, s. 459.

⁷¹ Ancak bu durumun bazı ciddi sorunlara neden olabileceği konusunda bkz. FUHRER, 2012, s. 193 vd.

⁷² Bkz. BGer, Urteil vom 08.09.2016, 4A_10/2016. Bu konudaki diğer kararlar için bkz. WALTER, 2006, s. 61 vd.

⁷³ BRULHART, 2018, s. 302.

⁷⁴ SCHMID, 2020, s. 305.

⁷⁵ EISNER-KIEFER, 2018b, s. 784; SCHMID, 2020, s. 305.

H. Sigorta Sözleşmesinin Sona Ermesi ve Fesih Hakkı

Sigorta sözleşmesinin sona ermesi yeniden düzenlenmiş ve özellikle olağan bir fesih hakkı getirilmiştir (İsvSSK m. 35a, 35b, 35c, 36 ve 37). İsvSSK hükümleri dışında sigorta denetim hukukuna göre sigorta portföyünün devredilmesi halinde de bağımsız bir fesih hakkı bulunmaktadır (bkz. İsvSDK m. 62/3). Ancak söz konusu fesih hakkı, doğası gereği sigorta denetim hukukunun bir parçası olduğu için tasarıda özellikle değinilmemiştir.

1. Olağan Fesih (İsvSSK m. 35a)

İsvSSK'nın değiştirilmesine ilişkin 1998 ve 2011 yıllarında hazırlanan kanun tasarılarında, Kanun'a olağan bir fesih hakkının eklenmesi teklif edilmiştir⁷⁶. Parlamantonun yukarıda bahsedilen ret kararında da Kanun'a olağan fesih hakkının eklenmesi gerektiği belirtilmiştir. Kararda buna neden olarak uzun süreli sigorta sözleşmelerinin sigorta sektöründeki rekabeti olumsuz olarak etkilemesi gösterilmiştir⁷⁷. Ayrıca bu kapsamda sigorta genel şartlarındaki onay yükümlülüğünün kaldırılmasından sonra denetim makamının sigorta sözleşmelerinde yer alan süreye ilişkin hükümler üzerinde herhangi bir etkisinin bulunamayacağı da unutulmamalıdır.

İsvSSK'nın 35a maddesiyle getirilen olağan fesih hakkı düzenlemesi şöyledir:

“¹Sözleşme, daha uzun bir süre için akdedilmiş olsa dahi, üçüncü veya bunu takip eden her yılın sonunda üç aylık bildirim süresine uymak şartıyla yazılı olarak veya metinle ispatı mümkün kılan başka bir şekilde feshedilebilir.

²Taraflar, sözleşmenin üçüncü yılın bitiminden önce feshedebileceği konusunda anlaşabilirler. Fesih süreleri her iki taraf için de aynı olmalıdır.

³Olağan fesih hakkı hayat sigortası bakımından geçerli değildir.

⁷⁶ Söz konusu tasarılar hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. LANDOLT, Hardy, “Das ordentliche und ausserordentliche Kündigungsrecht gemäss Art. 35a und 35b VVG”, **Haftung und Versicherung (HAVE)**, 2022, Heft 2, (s. 124-129), s. 124-126.

⁷⁷ STÖCKLI, 2017, s. 432.

⁴*Sosyal hastalık sigortasına ek sigortada, olağan fesih hakkı ve zararın meydana gelmesi durumundaki fesih hakkı (m. 42/1) sadece sigorta ettirene aittir. Grup günlük hastalık ödeneği sigortasında bu haklar her iki taraf için de mevcuttur.”.*

Görüldüğü üzere olağan fesih hakkı, sigorta sözleşmesinin her iki tarafı için de erken üç yıllık sözleşme süresinin dolmasından itibaren tanınmaktadır (İsvSSK m. 35a/1). Başka bir ifadeyle sözleşmede daha uzun bir süre kararlaştırılmış olsa dahi artık sigorta ettiren sözleşmenin yapılmasından itibaren geçecek üç yılın sonunda sözleşmeyi feshedebilecektir⁷⁸. Fesih süresinin bir cari sigorta yılının sonu olarak tespit edilmesinin nedeni, masrafları da içeren primlerin yıllık olarak belirlenebilmesini sağlamaktır. Bununla birlikte tarafların sözleşmede aksini kararlaştırabilmeleri mümkündür⁷⁹. Başka bir ifadeyle taraflar sigorta sözleşmesinin üçüncü yılın bitiminden önceki bir zamanda da feshedebileceği konusunda anlaşma yapabilirler. Ancak sigorta ettiren, sigorta şirketinden daha kötü bir konuma getirilmemelidir⁸⁰. Bu nedenle fesih hakkı, sigorta şirketi lehine tek taraflı olarak tasarlanmamalı, en azından her iki sözleşme tarafı için de aynı koşullara tabi olmalıdır (İsvSSK m. 35a/2).

İsvSSK m. 35a/1 uyarınca olağan fesih hakkının kullanılması üç aylık bildirim süresine bağlanmıştır. Söz konusu bildirim yazılı veya metin ile ispata imkân veren başka bir şekilde yapılması mümkündür.

Düzenlemenin üçüncü fıkrası uyarınca tarafların olağan fesih hakkına ilişkin m. 35a hükmü hayat sigortalarına uygulanmayacaktır⁸¹. Zira Kanun’un 89’uncu maddesinde hayat sigortaları bakımından daha kısa süreli bir fesih hakkı öngörülmüştür⁸².

Sosyal hastalık sigortasına ek olarak yapılan tamamlayıcı hastalık sigortasında 35a maddesinde düzenlenen olağan fesih hakkı ile 42’inci maddede yer alan zararın meydana gelmesi durumundaki fesih hakkı sadece sigorta ettirene aittir (İsvSSK m. 35a/4). Sigortalıların korunması amacıyla getirilen bu istisna nedeniyle tamamlayıcı hastalık

⁷⁸ BIRRER-HEIMO, 2020, s. 297; FUHRER, 2017, s. 63.

⁷⁹ MEYER, 2012, s. 77.

⁸⁰ LANDOLT, 2022, s. 127.

⁸¹ BRULHART, 2018, s. 304.

⁸² LANDOLT, 2022, s. 126.

sigortalarında sigortacının olağan fesih hakkı bulunmamaktadır. Ayrıca kanun koyucu, grup günlük hastalık ödeneği sigortaları bakımından her iki tarafa da olağan fesih hakkı tanımamıştır⁸³.

2. Olağanüstü Fesih (İsvSSK m. 35b)

Sigorta sözleşmeleri sürekli borç ilişkilerindedir. Diğer sürekli borç ilişkilerinde olduğu gibi sigorta sözleşmelerinin de her zaman haklı sebeple feshedilebilir olması gerekmektedir. Bu nedenle, kısmi reform kapsamında Kanun'a eklenen m. 35b hükmüyle taraflara, olağan fesih hakkı dışında, olağanüstü fesih hakkı da tanınmıştır. Buna göre sigorta şirketinden veya sigorta ettirenden sözleşmeyi devam ettirmesinin beklenemeyeceği durumlarda herhangi bir süreye bağlı olmaksızın sözleşmeyi feshetme imkânına sahiptir⁸⁴.

Sigorta sözleşmesinde tarafların olağanüstü fesih hakkını düzenleyen ve mutlak emredici hüküm niteliğinde olan Kanun'un 35b maddesine göre;

“¹Haklı bir sebebin varlığı halinde, sözleşme yazılı olarak veya metinle ispatı mümkün kılan herhangi bir biçimde her zaman feshedilebilir.

² Haklı sebep özellikle:

a. kanuni düzenlemelerde sözleşmenin ifasını imkânsız kılan öngörülemeyen bir değişiklik;

b. feshedenin sözleşmeyi iyiniyetle devam ettirmesinin makul olarak beklenemeyeceği herhangi bir durumdur.”

Görüldüğü üzere İsvSSK m. 35b/1 ile tarafların sigorta sözleşmesini haklı sebeplerin varlığı halinde her zaman feshedebileceği öngörülmüştür. Olağan fesih hakkından farklı olarak olağanüstü fesih hakkının kullanılmasına hayat sigortaları bakımından herhangi bir istisna getirilmemiştir (karş. İsvSSK m. 35a/3)⁸⁵. Benzer şekilde olağanüstü fesih hakkının kullanılmasına ilişkin de herhangi bir süre belirlenmemiştir. Bu

⁸³ SCHMID, 2020, s. 306; LANDOLT, 2022, s. 126.

⁸⁴ BRULHART, 2018, s. 304.

⁸⁵ LANDOLT, 2022, s. 127.

nedenle sigorta sözleşmesi her zaman İsvSSK m. 35/b uyarınca herhangi bir süreye tabi olunmaksızın feshedilebilecektir⁸⁶. Tarafların olağanüstü fesih beyanını yazılı veya metinle ispatı mümkün kılan herhangi bir şekilde karşı tarafa yöneltebilmeleri mümkündür.

İsvSSK m. 35b uyarınca olağanüstü fesih hakkı ancak haklı sebeplerin olması durumunda kullanılabilir. Hangi sebeplerin haklı sebep olarak kabul edilebileceği hükmün ikinci fıkrasında düzenlenmiştir. Buna göre sözleşmeyi fesheden kişiden dürüstlük kurallarına göre sözleşme ilişkisini sürdürmesinin beklenemeyeceği hâller haklı neden olarak kabul edilmiştir (İsvSSK m. 35b/1-b). Bu haller örneğin sigorta ettirenin dürüstlük kuralına aykırı davranışlarından veya aynı sigorta şirketi ile yapılan başka bir sigorta sözleşmesiyle bağlantılı sigorta sahtekârlığından kaynaklanabilir⁸⁷. Olağanüstü fesih konusunda öngörülen bir diğer haklı sebep, kanuni düzenlemelerde gerçekleşen, öngörülemeyen ve sigorta sözleşmesinin ifasını imkânsız hale getiren değişikliklerdir (İsvSSK m. 35b/2-a). Bunlar aynı zamanda FINMA genelgelerine dayalı olarak uygulamaya yönelik düzenlemeleri de içerir. Ancak olağanüstü fesih, son çare olarak nadiren başvurulması gereken bir yoldur. Şüphe halinde taraflar Kanun'un 35a maddesinde düzenlenen olağan feshe yönlendirilmelidir.

I. Zamaşımı (İsvSSK m. 46)

İsvSSK m. 46 sigorta sözleşmesinden doğan taleplere ilişkin zamaşımını düzenlemektedir. Hemen belirtmek gerekir ki, bu hüküm tarafların sigorta sözleşmesinden doğan karşılıklı edimlerine ilişkin talepler hakkındadır. Başka bir ifadeyle bir tarafta sigorta ettirenin veya hak sahibinin sigorta tazminatının/bedelinin, diğer tarafta sigorta şirketinin primin ödenmesine yönelik talepleri İsvSSK'da düzenlenen zamaşımı sürelerine tabidir⁸⁸. Buna karşılık dar anlamda olan ve sigorta sözleşmesi

⁸⁶ LANDOLT, 2022, s. 127.

⁸⁷ LANDOLT, 2022, s. 128.

⁸⁸ HEISS, 2019, s. 143.

taraflarının karşılıklı edimleriyle ilgili olmayan talepler, bazı durumlarda İsvBK’da düzenlenen olağan zamanaşımı sürelerine tabidir⁸⁹.

Reform öncesinde yürürlükte olan düzenlemeye göre sigorta sözleşmesinden doğan talepler, edim yükümlülüğünü doğuran olayın gerçekleşmesinden itibaren⁹⁰ iki yıl geçmekle zamanaşımına uğramaktadır (İsvSSK m. 46/1, c. 1). Doktrinde oldukça kısa olduğu⁹¹ ve günümüz şartlarına uygun olmadığı⁹² gerekçeleriyle eleştirilen bu süre, reform kapsamında yapılan değişikliklerle birkaç istisna dışında beş yıla çıkarılmıştır⁹³ (İsvSSK m. 46/1).

Hem eski hem de yeni düzenlemeye göre, zamanaşımı süresinin başlangıç anı, edim yükümlülüğünü doğmasına neden olan olayın gerçekleştiği andır. Ancak doktrinde bu ifadede zamanaşımı süresinin başlangıç anına ilişkin yasal belirsizliğin söz konusu olduğu ileri sürülmektedir⁹⁴. Bu konuda Federal Mahkeme, sigorta türüne ve edimden doğan talebe bağlı olarak zaman sınırını tetikleyen farklı olayların dikkate alınması gerektiğini belirtmektedir⁹⁵.

Söz konusu hüküm, tıpkı yürürlükteki düzenleme gibi nispi emredici bir hükümdür (İsvSSK m. 98). Dolayısıyla zamanaşımı süresinin, sigorta ettiren veya hak sahibi aleyhine kısaltılması mümkün değildir. Zamanaşımı süreleri sadece uzatılabilir⁹⁶.

⁸⁹ EISNER-KIEFER, Andrea, “Verjährung in der Privatversicherung”, **Die Verjährung: Antworten auf brennende Fragen zum alten und neuen Verjährungsrecht**, (Hrsg. Frédéric KRAUSKOPF), Schulthess Verlag, Zürich, 2018a, (s. 93-117), s. 96; FUHRER, 2011, s. 345.

⁹⁰ Burada zamanaşımı süresinin başlangıcı bakımından İsvBK’da yer alan genel hükümden farklı bir tercih edilmiştir. Şöyle ki İsvBK m. 130’a göre zamanaşımı süreleri talep hakkının muaccel hale gelmesinden itibaren işlemeye başlarken, sigorta sözleşmelerinden doğan talepler için zamanaşımı süresi sigortacının edim yükümlülüğünün doğmasına neden olan olayın meydana gelmesiyle başlamaktadır (bkz. EISNER-KIEFER, 2018a, s. 96-97).

⁹¹ GAUCH, 1990, s. 74; HASENBÖHLER, Franz, “Versicherungsleistung”, **Gesamtrevision des Versicherungsvertragsgesetzes: Erste Analyse der bundesrätlichen Botschaft**, (Hrsg. Anton K. SCHNYDER), Schulthess Verlag, Zürich, 2012, (s. 45-55), s. 55.

⁹² KRAUSKOPF, 2017, s. 451.

⁹³ HASENBÖHLER, 2012, s. 55. Doktrinde sigorta sözleşmesinden doğan taleplerin, diğer sözleşmeler bakımından geçerli olan on yıllık genel zamanaşımı süresine tabi olması gerektiği belirtilmiştir (bkz. BRULHART, 2018, s. 305).

⁹⁴ SCHMID, 2020, s. 306; KRAUSKOPF, 2017, s. 452.

⁹⁵ BGer, Urteil vom 16.04.2020, 4A_620/2018.

⁹⁶ KRAUSKOPF, 2017, s. 450.

Sigorta sözleşmesinden kaynaklanan talepler için getirilen beş yıllık zamanaşımı süresine ilişkin aynı maddenin 3'üncü fıkrasında bir istisna öngörülmüştür. Buna göre grup günlük hastalık ödeneği sigortasından doğan talepler iki yıl geçmekle zamanaşımına uğrayacaktır⁹⁷. Bu istisnanın getirilmesi şu şekilde gerekçelendirilmiştir: “Günlük hastalık ödeneği sigortalarında zamanaşımı süresinin beş yıla çıkarılması uygun olmayacaktır. Burada beş yıl sonra güvenilir bir şekilde değerlendirilemeyecek sınırlı bir iş göremezlik dönemi için geçici ve kısa vadeli edimler söz konusudur. Ayrıca Federal Mahkeme'nin yakın tarihli içtihadı uyarınca, günlük ödenek talepleri artık bir bütün olarak birlikte değil, aksine ilgili (söz konusu) olay meydana geldikten sonraki 2 yıl içinde kademeli olarak zamanaşımına uğramaktadır. Aynı şekilde Federal Mahkeme talep hakkı sahipleri lehine olarak, sonradan geçmişe etkili olarak alınmış iş göremezlik raporlarında zamanaşımı süresinin söz konusu iş göremezlik (ve iş göremezlikten değil, karşılaştırılan bekleme süresiyle uzatılmış olan) raporuyla işlemeye başlayacağını kabul etmektedir (bkz. 4A_20/2013 ve 4A_471/2014 sayılı Federal Mahkeme kararı). Bu çerçevede günlük hastalık ödeneği sigortası için zamanaşımı süresinin iki yıl olarak bırakılması haklı görülmektedir”⁹⁸.

İ. Emredici Hükümler ve İstisnaları (İsvSSK m. 98a)

Sözleşme tarafları arasında bilgi açısından farklılık olması (bilgi asimetrisinin bulunması), kanun koyucunun müdahale etmesi gereken bir durumdur⁹⁹. Bu nedenle Kanun'da yer alan mutlak ve nispi emredici hükümlerin koruma kapsamına, sadece tüketicilerle değil aynı zamanda küçük ve orta ölçekli işletmelerle yapılan sigorta sözleşmeleri de dahil edilmelidir. Bunların da korunmaya layık olması aynı şekilde sigortanın doğasından kaynaklanmaktadır.

⁹⁷ Ayrıntılı bilgi için bkz. KRAUSKOPF, 2017, s. 454.

⁹⁸ BBI, 2017 5089, 5123.

⁹⁹ HEISS, Helmut, “Vertragsfreiheit im Versicherungsrecht”, **Gesamtrevision des Versicherungsvertragsgesetzes: Erste Analyse der bundesrätlichen Botschaft**, (Hrsg. Anton K. SCHNYDER), Schulthess Verlag, Zürich, 2012, (s. 57-71), s. 67.

İsvSSK'nın hangi hükümlerinin mutlak veya nispi emredici nitelikte olduğuna Kanun'un 97 ve 98'inci maddelerinde yer verilmiştir¹⁰⁰. Bunlardan mutlak emredici hükümlerin aksinin sözleşmeyle öngörülmesi mümkün değilken (İsvSSK m. 97), nispi emredici hükümler ise sigorta ettiren veya hak sahibi aleyhine değiştirilememektedir (İsvSSK m. 98)¹⁰¹. Bunların dışında Kanun'da, emredici hükümlerin uygulanmayacağı istisnai bazı haller de öngörülmüştür¹⁰². Kısmi reform öncesindeki düzenlemeden farklı olarak istisnalara ayrı bir maddede yer verilmiş ve istisnaların kapsamı genişletilmiştir (İsvSSK m. 98a). Bu doğrultuda özellikle büyük rizikolara ilişkin eski mülga düzenleme (İsvSSK m. 101b/6) yeniden ele alınmıştır.

Kanun koyucu ilk olarak mutlak ve nispi emredici hükümlerin kredi ve kefalet sigortaları bakımından geçerli olmayacağını öngörmüştür (İsvSSK m. 98a/1-a)¹⁰³. Burada tüm kredi ve kefalet sigortaları istisna kapsamına alınmamıştır. Sadece mesleki veya ticari risklere ilişkin oldukları sürece kredi veya kefalet sigortaları emredici hükümlere tabi olmayacakları belirtilmiştir¹⁰⁴. Zira ekonomik olarak bunlarla özdeş olan ürünler bankalar tarafından da sunulmaktadır ve bankalar, bu ürünlerin oluşturulması konusunda herhangi bir kısıtlamaya tabi değildir¹⁰⁵. Bu sebeple aynı durum sigorta şirketleri için de geçerli olacak şekilde piyasa aktörlerinin eşit muameleye tabi olması gerekir¹⁰⁶. Ayrıca kredi ve kefalet sigortalarının işleyişinin değişik açılardan diğer sigorta türlerine göre önemli ölçüde farklılık içermesi de bir diğer sebeptir.

İkinci olarak emredici hükümler profesyonel sigorta ettirenlerle akdedilen sigorta sözleşmeleri bakımından da uygulanmayacaktır (İsvSSK m. 98a/1-b). Başka bir deyişle sigorta şirketleriyle eşit şartlarda sözleşme görüşmesi yapabilen profesyonel sigorta

¹⁰⁰ HEISS, Helmut, "Aktualitäten - Privatversicherungsrecht", **Jahrbuch SGHVR 2019**, (Hrsg. Anne-Sylvie DUPONT / Helmut HEISS / Frédéric KRAUSKOPF), Schulthess Verlag, Zürich, 2019, (s. 123-147), s. 126-127.

¹⁰¹ HEISS, 2012, s. 68-69; STÖCKLI, 2020, s. 304.

¹⁰² STÖCKLI, 2020, s. 304.

¹⁰³ MÖSCH, 2020, s. 318.

¹⁰⁴ MÖSCH, 2020, s. 318.

¹⁰⁵ MÖSCH, 2020, s. 318.

¹⁰⁶ HEISS, 2012, s. 69-70.

ettirenler için Kanun'un mutlak ve nispi emredici hükümleri ihtiyari olarak uygulanacaktır¹⁰⁷. Kimlerin profesyonel sigorta ettiren olarak kabul edileceği İsvSSK m. 98a'nın ikinci fıkrasında yedi bent halinde sayılmıştır¹⁰⁸. Buna göre, emeklilik kurumları ve mesleki emeklilik hizmeti veren kuruluşlar¹⁰⁹ ((İsvSSK m. 98a/1-a), Bankacılık Kanunu ile Kolektif Yatırım Planları Kanunu anlamında finansal araçlar (İsvSSK m. 98a/1-b), İsvSDK anlamında sigorta şirketleri (İsvSSK m. 98a/1-c) ve bunlarla eşdeğer denetime tabi olan yabancı sigorta şirketleri (İsvSSK m. 98a/1-d) profesyonel sigorta ettiren olarak kabul edilmiştir. Görüldüğü üzere öncelikle doğal olarak profesyonel bir risk yönetimine sahip olan sigorta ettirenler bu kapsamdadır¹¹⁰. Çünkü sayılan kuruluşlar tabi oldukları kanun gereği¹¹¹ profesyonel risk yönetimine sahip kuruluşlardır¹¹². Bunların dışında profesyonel risk yönetimine sahip şirketler (İsvSSK m. 98a/1-f), kamu hukuku tüzel kişileri, kamu kurumları ve kamu hukuku vakıfları (İsvSSK m. 98a/1-e) da profesyonel sigorta ettiren sayılmaktadır¹¹³. Keza bilanço miktarı, net ciro ve özsermaye açısından belirlenen büyüklükleri aşan şirketler de profesyonel sigorta ettiren olarak kabul edilmektedir (İsvSSK m. 98a/1-g)¹¹⁴. Söz konusu büyüklükler, bilanço miktarı için yirmi milyon Frank, net ciro için kırk milyon Frank ve özsermaye için iki milyon Frank olarak belirlenmiştir. İsvSSK m. 98a/1-g uyarınca bir şirketin profesyonel sigorta ettiren olarak sayılabilmesi için bu büyüklüklerden ikisini aşması gerekmektedir. Ancak bir

¹⁰⁷ HEISS, 2019, s. 124; MÖSCH, David, "Die Figur der professionellen Gegenpartei im Entwurf zum Versicherungsvertragsgesetz", **Haftung und Versicherung (HAVE)**, 2017, Heft 4, (s. 465-468), s. 465; MÖSCH, David, "Die Figur des professionellen Versicherungsnehmers im revidierten Versicherungsvertragsgesetz", **Haftung und Versicherung (HAVE)**, 2020, Heft 3, (s. 316-323), s. 316.

¹⁰⁸ BRULHART, 2018, s. 306; HEISS, 2019, s. 125; MÖSCH, 2020, s. 316.

¹⁰⁹ Emeklilik kurumları ve mesleki emeklilik hizmeti veren kuruluşlar hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. ZIHLMANN, Jürg, "Die Versicherung von Vorsorgeeinrichtungen nach dem Entwurf zum Versicherungsvertragsgesetz vom 28. Juni 2017", **Haftung und Versicherung (HAVE)**, 2017, Heft 4, (s. 468-470), s. 468-470.

¹¹⁰ HEISS, 2019, s. 125; MÖSCH, 2017, s. 465.

¹¹¹ Örneğin, sigorta şirketlerinin risk yönetimine sahip olmaları gerektiğine ilişkin bkz. İsvSDK m. 22.

¹¹² MÖSCH, 2017, s. 465.

¹¹³ İsvSSK m. 98a/2-e-f'de düzenlenen profesyonel sigorta ettirenler hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. MÖSCH, 2017, s. 466; MÖSCH, 2020, s. 319-322.

¹¹⁴ MÖSCH, 2017, s. 466.

konzerne dâhil olan şirketlerin profesyonel sigorta ettiren olup olmadığının tespitinde, söz konusu büyüklükler konzern seviyesinde hesaplanacaktır (İsvSSK m. 98a/3)¹¹⁵.

Son olarak İsvSSK'nın 97 ve 98'inci maddeleri taşıma sigortaları bakımından uygulanmayacaktır (İsvSSK m. 98a/1-a). Diğer bir deyişle da Kanun'da yer alan mutlak ve nispi emredici hükümlerin taşıma sigortalarında uygulama alanı bulmayacaktır. Ancak burada seyahat sigortalarının da kapsam dışında olup olmadığı akla gelebilir. Zira hâkim görüşe göre taşıma sigortaları, seyahat sigortalarını da kapsamaktadır. Çünkü seyahat sigortaları tipik bir toplu işlemdir ve birinci fıkrada Kanun'un mutlak ve nispi emredici hükümleri dışında kalan taşıma sigortalarıyla aynı şekilde ele alınabilir. Bu sebeple seyahat sigortalarının İsvSSK m. 98a'nın istisnası oluşturdukları ayrıca düzenlenmiştir (İsvSSK m. 98a/4). Başka bir ifadeyle dördüncü fıkraya göre seyahat sigortaları, birinci fıkra anlamında taşıma sigortası sayılmayacak ve bu nedenle emredici hükümler seyahat sigortaları bakımından geçerli olacaktır¹¹⁶.

SONUÇ

İsviçre'de 01.01.2022'de yürürlüğe giren kısmi reform ile İsvSSK'da, çalışmaları uzun yıllardan beri devam eden değişiklikler hayata geçirilmiştir. Sigorta sözleşmesi hukukundaki bazı konularının mantıklı ve gerçekleştirilebilir bir sigorta himayesine yönelik ihtiyaçlara ve değişen koşullara uyarlanmasını amaçlayan kısmi reform kapsamında Kanun'un tamamında değişiklikler yapılmıştır.

Kısmi reform kapsamında ilk olarak kanun sistematigi gözden geçirilerek beş başlıktan oluşan Kanun, önce dört kısma ayrılmış ve daha sonra her bir kısım altında bölümlere yer verilmiştir. Böylece sistematik açıdan daha net bir yapı oluşturulmuştur. Bunun dışında Kanun'da yer alan ve günümüzde kullanımları değişmiş veya eski kalmış bazı ifadeler çağdaşlarıyla değiştirilmiştir. Bu kapsamda yapılan en önemli değişiklik Kanun metninden sigortacı (*Versicherer*) ifadesinin çıkarılarak yerine sigorta şirketi (*Versicherungsunternehmen*) ifadesinin tercih edilmesidir.

¹¹⁵ MÖSCH, 2020, s. 316

¹¹⁶ HEISS, 2012, s. 71.

Kısmi reform ile elektronik iletişim kanalları aracılığıyla yapılan işlemler bakımından ispat kolaylığı sağlamak amacıyla, İsvSSK'nın birçok hükmünde bu işlemlerin adi yazılı şekle ek ve alternatif olarak metin yoluyla ispata imkân tanıyan diğer şekillerde yapılmasına imkân sağlanmıştır.

Kanun'a eklenen iki yeni hükümlerle kural olarak tüm sigorta türleri için geçerli olan bir cayma hakkı getirilmiştir (İsvSSK m. 2a ve 2b). Böylece sigorta ettirene, sözleşme kurmaya yönelik irade beyanından, beyanını açıkladığı andan itibaren on dört gün içinde cayabilme ve sözleşmeyi geçmişe etkili olacak şekilde sona erdirme imkânı getirilmiştir.

Ayrıca 2004 yılında yapılan değişiklikle kanuni düzenlemeye kavuşan sigortacının bilgilendirme yükümlülüğünün kapsamına ilişkin düzenleme gözden geçirilerek sigorta şirketinin bilgilendirme yükümlülüğü çerçevesinde sunması gereken bilgilerin kapsamı genişletilmiş tir. Bunun dışında bilgilendirme yükümlülüğünün gereği gibi yerine getirilmemesi halinde sigorta ettirene tanınan fesih hakkını kullanabileceği sürenin üst sınırı bir yıldan iki yıla çıkarılmıştır (İsvSSK m. 3 ve 3a).

Kısmi reform ile gerçekleştirilen önemli bir diğer değişiklik, sözleşmesinin kurulması sırasında gerçekleşmiş olan rizikolara ilişkin sigorta teminatı sağlanamayacağına ilişkin 9'uncu maddenin yürürlükten kaldırılarak uygulamada uzun süreden beri var olan geçici sigorta himayesi (İsvSSK m. 9) ile geçmişe etkili sigortanın (İsvSSK m. 10) kanuni düzenlemeye kavuşmasıdır. Geçici sigorta himayesine İsvSSK'da yer verilmesiyle birlikte nihai sigorta sözleşmesinin kurulmasından önce sigorta ettirenin sigorta teminatı elde edebilmesine imkân sağlanmıştır. Ayrıca kısmi reform öncesinde geçersiz sayılan ancak uygulamada geçmişe etkili sigorta teminatına ihtiyaç duyan sigorta ettirenlerin, bu ihtiyaçlarının giderilmesi amacıyla yargı kararlarıyla da kabul edilen geçmişe etkili sigorta bazı şartlara bağlı olarak kabul edilmiştir. Buna göre rizikonun gerçekleştiğinden sigorta ettirenin veya sigortalının haberi olmaması durumunda, sigorta teminatının sözleşmenin kurulmasından önceki bir dönemden itibaren başlatılabilmesi mümkündür. Buna karşılık sigorta ettiren veya sigortalı rizikonun gerçekleştiğini biliyorsa veya bilmesi gerekiyorsa, yapılan geçmişe etkili sigorta sözleşmesi geçersiz sayılmaktadır.

Kısmi reform kapsamında sigorta sözleşmelerinin sona ermesine ilişkin birtakım değişiklikler yapılmıştır. Bu kapsamda sürekli borç ilişkisi doğuran sözleşme niteliğinde sigorta sözleşmelerin süresinden önce sona erdirilebilmesine imkân sağlamak amacıyla sözleşmesinin sona ermesi yeniden düzenlenmiş ve özellikle olağan bir fesih hakkı getirilmiştir (İsvSSK m. 35a, 35b, 35c, 36 ve 37). Bunun dışında sigorta sözleşmesinden kaynaklanan talepler için zamanaşımı süresi, kural olarak iki yıldan beş yıla çıkarılmıştır (İsvSSK m. 46).

Son olarak Kanun'da yer alan emredici hükümlerin istisnaları genişletilmiş ve büyük rizikolara ilişkin düzenleme gözden geçirilmiştir. Bu kapsamda Kanun'un mutlak ve nispi emredici hükümlerinin, mesleki ve ticari risklere ilişkin kredi ve kefalet sigortaları, taşıma sigortaları ve profesyonel sigorta ettirenlerle yapılan sigorta sözleşmeleri bakımından uygulama alanı bulmayacaktır. Profesyonel sigorta ettiren kavramının, profesyonel risk yönetimine sahip sigorta ettirenler ile bilanço miktarı, net ciro ve özsermaye açısından belirli büyüklüklere sahip şirketleri kapsadığı açıkça düzenlenmiştir.

Görüldüğü üzere kısmi reform ile İsvSSK'nın gerek sistematığı gerek bazı hükümlerin içeriği tümüyle baştan sona ele alınmış ve Kanun'da birçok önemli değişiklik yapılmıştır. Ancak doktrinde söz konusu değişikliklerin her ne kadar gerekli ve yerinde olduğu belirtilse de, yeterli olmadığı da ifade edilmiştir.

KAYNAKÇA

BIRRER-HEIMO, Prisca, "Das Versicherungsvertragsgesetz im politischen Prozess", **Haftung und Versicherung (HAVE)**, 2020, Heft 3, (s. 296-298).

BRULHART, Vincent, "Teilrevision des Versicherungsvertragsgesetzes", **Strassenverkehrsrechts-Tagung 21. Juni 2018**, (Hrsg. Thomas PROBST / Franz WERRO), Stämpfli Verlag, Bern, 2018, (s. 293-316).

EISNER-KIEFER, Andrea, "Das VVG de lege ferenda - Ein Vergleich von Kommissions- und Vernehmlassungsentwurf", **Schweizerische Gesellschaft für Haftpflicht- und**

Versicherungsrecht - Festschrift zum fünfzigjährigen Bestehen, (Hrsg. Stephan FUHRER), Schulthess Verlag, Zürich, 2010, (s. 105-116).

EISNER-KIEFER, Andrea, “Die Revisionen des Bundesgesetzes über den Versicherungsvertrag: Neues Spiel, neues Glück?”, **Festschrift für Anton K. Schnyder zum 65. Geburtstag**, (Hrsg. Pascal GROLIMUND / Alfred KOLLER / Leander D. LOACKER / Wolfgang PORTMANN), Schulthess Verlag, Zürich, 2018b, (s. 769-795).

EISNER-KIEFER, Andrea, “Verjährung in der Privatversicherung”, **Die Verjährung: Antworten auf brennende Fragen zum alten und neuen Verjährungsrecht**, (Hrsg. Frédéric KRAUSKOPF), Schulthess Verlag, Zürich, 2018a, (s. 93-117).

FUHRER, Stephan, “Anmerkungen zu ausgewählten privatversicherungsrechtlichen Themen aus dem Jahr 2016”, **Jahrbuch zum Strassenverkehrsrecht 2017**, (Hrsg. René SCHAFFHAUSER), Dike Verlag, Zürich, 2017, (s. 61-71).

FUHRER, Stephan, “Die VVG-Revision”, **Haftung und Versicherung (HAVE)**, 2020, Heft 3, (s. 295).

FUHRER, Stephan, “Konsumentenschutz im VVG - Sicht der Versicherungsunternehmen”, **Totalrevision VVG: Ein Wurf für die nächsten 100 Jahre? Beiträge zur Tagung vom 23. November 2006**, (Hrsg. Anton K. SCHNYDER / Stephan WEBER), Schulthess Verlag, Zürich, 2006, (s. 143-152).

FUHRER, Stephan, “Revision Versicherungsvertragsgesetz”, **Haftung und Versicherung (HAVE)**, 2017, Heft 4, (s. 428-429).

FUHRER, Stephan, “Totalrevision VVG - zur Publikation der bundesrätlichen Botschaft”, **Haftung und Versicherung (HAVE)**, 2011, Heft 4, (s. 343-350).

FUHRER, Stephan, “Vom Umgang mit einem alten Gesetz”, **Personen-Schaden-Forum 2012**, (Hrsg. Stephan WEBER) Schulthess Verlag, 2012, (s. 187-197).

GAUCH, Peter, “Das Versicherungsvertragsgesetz: Alt und revisionsbedürftig!”, **Zeitschrift für juristische Weiterbildung und Praxis (recht)**, 1990, Heft 1, (s. 65-78).

- HASENBÖHLER, Franz, “Versicherungsleistung”, **Gesamtrevision des Versicherungsvertragsgesetzes: Erste Analyse der bundesrätlichen Botschaft**, (Hrsg. Anton K. SCHNYDER), Schulthess Verlag, Zürich, 2012, (s. 45-55).
- HASENBÖHLER, Franz, “Vorvertragliche Informationspflichten des Versicherungsunternehmens”, **Totalrevision VVG: Ein Wurf für die nächsten 100 Jahre? Beiträge zur Tagung vom 23. November 2006**, (Hrsg. Anton K. SCHNYDER / Stephan WEBER), Schulthess Verlag, Zürich, 2006, (s. 31-38).
- HEISS, Helmut, “Aktualitäten - Privatversicherungsrecht”, **Jahrbuch SGHVR 2017**, (Hrsg. Stephan FUHRER), Schulthess Verlag, Zürich, 2017, (s. 109-141).
- HEISS, Helmut, “Aktualitäten - Privatversicherungsrecht”, **Jahrbuch SGHVR 2019**, (Hrsg. Anne-Sylvie DUPONT / Helmut HEISS / Frédéric KRAUSKOPF), Schulthess Verlag, Zürich, 2019, (s. 123-147).
- HEISS, Helmut, “Der Vorentwurf einer ‘Gesamtrevision des BG über den Versicherungsvertrag (VVG)’ im Lichte der europäischen Entwicklungen”, **Haftung und Versicherung (HAVE)**, 2007, Heft 3, (s. 235-252).
- HEISS, Helmut, “Vertragsfreiheit im Versicherungsrecht”, **Gesamtrevision des Versicherungsvertragsgesetzes: Erste Analyse der bundesrätlichen Botschaft**, (Hrsg. Anton K. SCHNYDER), Schulthess Verlag, Zürich, 2012, (s. 57-71).
- HOLLIGER-HAGMANN, Eugénie, “Konsumentenschutz im neuen Privatversicherungsrecht”, **Gesamtrevision des Versicherungsvertragsgesetzes: Erste Analyse der bundesrätlichen Botschaft**, (Hrsg. Anton K. SCHNYDER), Schulthess Verlag, Zürich, 2012, (s. 15-30).
- KRAUSKOPF, Frédéric, “Das Verjährungsrecht im Gesetzesentwurf der Teilrevision des VVG: auf halber Frist stehen geblieben!”, **Haftung und Versicherung (HAVE)**, 2017, Heft 4, (s. 450-454).
- LANDOLT, Hardy, “Haftpflchtversicherung”, **Haftung und Versicherung (HAVE)**, 2017, Heft 4, (s. 458-460).

- LANDOLT, Hardy, “Das ordentliche und ausserordentliche Kündigungsrecht gemäss Art. 35a und 35b VVG”, **Haftung und Versicherung (HAVE)**, 2022, Heft 2, (s. 124-129).
- MEYER, Silvan, “Finanzmarktrecht / Totalrevision VVG: Die zehn wesentlichen Neuerungen”, **Chancen und Risiken rechtlicher Neuerungen 2011/2012**, (Hrsg. Daniel LENGAUER / Giordano REZZONICO) Schulthess Verlag, Zürich, 2012, (s. 75-80).
- MÖSCH, David, “Die Figur der professionellen Gegenpartei im Entwurf zum Versicherungsvertragsgesetz”, **Haftung und Versicherung (HAVE)**, 2017, Heft 4, (s. 465-468).
- MÖSCH, David, “Die Figur des professionellen Versicherungsnehmers im revidierten Versicherungsvertragsgesetz”, **Haftung und Versicherung (HAVE)**, 2020, Heft 3, (s. 316-323).
- PFUND, Peter, “Zustandekommen und Widerruf des Versicherungsvertrages”, **Totalrevision VVG: Ein Wurf für die nächsten 100 Jahre? Beiträge zur Tagung vom 23. November 2006**, (Hrsg. Anton K. SCHNYDER / Stephan WEBER), Schulthess Verlag, Zürich, 2006, (s. 39-52).
- SCHMID, Markus, “Die VVG-Revision aus der Sicht der Anwaltschaft”, **Haftung und Versicherung (HAVE)**, 2020, Heft 3, (s. 305-307).
- SCHNYDER, Anton K., “Totalrevision des schweizerischen VVG - Herausforderung und Überblick”, **Totalrevision VVG: Ein Wurf für die nächsten 100 Jahre? Beiträge zur Tagung vom 23. November 2006**, (Hrsg. Anton K. SCHNYDER / Stephan WEBER), Schulthess Verlag, Zürich, 2006, (s. 13-30).
- SCHNYDER, Anton K., “VVG-Revision ante portas?”, **Haftung und Versicherung (HAVE)**, 2002, Heft 1, (s. 60-60).
- STÖCKLI, Hubert, “Revidiertes VVG: aufgefrischte Systematik und punktuelle Neuerungen”, **Haftung und Versicherung (HAVE)**, 2020, Heft 3, (s. 300-305).
- STÖCKLI, Hubert, “Totalrevision VVG: Probebohrungen im Entwurf des Bundesrates”, **Schweizerische Juristen-Zeitung (SJZ)**, 2012, (s. 505-513).

- STÖCKLI, Hubert, “VVG-Entwurf 2017: lieber keine Revision als diese”, **Haftung und Versicherung (HAVE)**, 2017, Heft 4, (s. 431-435).
- SÜSSKIND, Marcel, “Die vorvertragliche Informationspflicht des Versicherers gemäss Art. 3 des revidierten Versicherungsvertragsgesetzes”, **Haftung und Versicherung (HAVE)**, 2006, Heft 1, (s. 15-25).
- WALTER, Hans Peter, “Rückwärtsversicherung und Unmöglichkeit des Versicherungsfalles”, **Totalrevision VVG: Ein Wurf für die nächsten 100 Jahre? Beiträge zur Tagung vom 23. November 2006**, (Hrsg. Anton K. SCHNYDER / Stephan WEBER), Schulthess Verlag, Zürich, 2006, (s. 53-70).
- WEBER, Stephan, “Dringend revisionsbedürftige Systematik und Koordinationsbestimmungen des VVG - und doch nur ein halber Schritt”, **Haftung und Versicherung (HAVE)**, 2017, Heft 4, (s. 440-449).
- WEBER, Stephan, “Überfällige Korrekturen im Koordinationsrecht des VVG”, **Haftung und Versicherung (HAVE)**, 2020, Heft 3, (s. 323-326).
- WYSSMANN, Daniel / STREICH, Franziska, “Die Totalrevision des VVG 4. Braucht es Widerrufsrecht?”, **Haftung und Versicherung (HAVE)**, 2007, Heft 4, (s. 279-280).
- ZIHLMANN, Jürg, “Die Versicherung von Vorsorgeeinrichtungen nach dem Entwurf zum Versicherungsvertragsgesetz vom 28. Juni 2017”, **Haftung und Versicherung (HAVE)**, 2017, Heft 4, (s. 468-470).